

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

SONEL S.A.

oraz

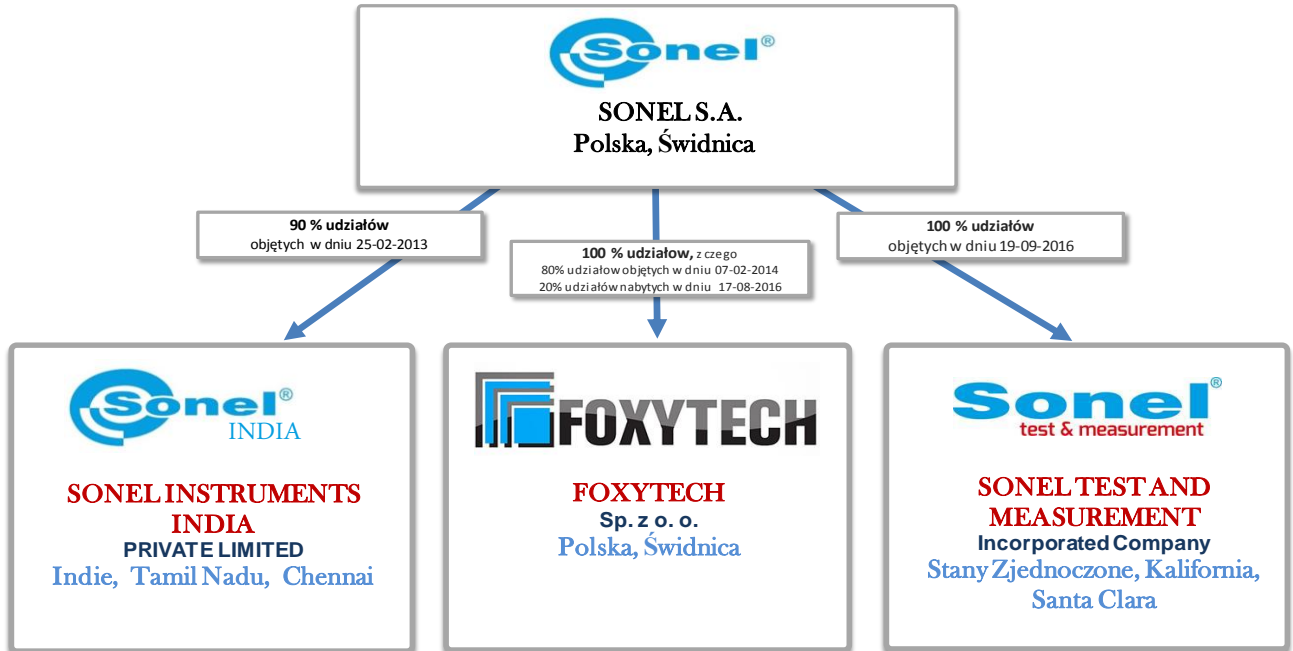
Grupy Kapitałowej SONEL

ZA 2018 rok

I. WSTĘP

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Sonel sporządzone jest przez jednostkę dominującą Sonel S.A.

Struktura grupy kapitałowej wygląda następująco:

W roku 2013 roku Sonel S.A. została udziałowcem spółki Sonel Instruments India Prv. Ltd. z siedzibą w Indiach. Podmiot ten został zarejestrowany w dniu 25.02.2013 r. Sonel S.A. posiada 90% udziałów w kapitale zakładowym spółki. Pozostałe 10% posiada obywatel Indii.

W dniu 07-02-2014 r. Sonel S.A. zawiązała z partnerem zagranicznym Holley Metering LTD (obecnie: Holley Group Co., Ltd) z siedzibą w Hangzhou (CN) podmiot gospodarczy - Foxytech Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Świdnicy. Kapitał zakładowy spółki wynosił 2 000 000 zł. i dzielił się na 40.000 udziałów po 50 zł. W wyniku zawartej umowy Sonel S.A. posiadał 80 % udziałów, a Holley Metering Ltd. (obecnie: Holley Group Co., Ltd), 20% udziałów w kapitale zakładowym zawiązanej spółki. W dniu 17-08-2016 Sonel S.A. nabył 20 % udziałów za kwotę 120 000 złotych, stając się jednocześnie jedynym udziałowcem Foxytech Spółka z o.o. W dniu 05-04-2017 uchwałą zgromadzenia wspólników dokonano podwyższenia kapitału zakładowego Spółki Foxytech poprzez utworzenie nowych 10.000 udziałów o wartości nominalnej 50 złotych każdy, zwiększając kapitał zakładowy o 500 000 złotych do kwoty 2.500.000 złotych. Kapitał ten został opłacony w dniu 12-04-2017. Aktualnie kapitał udziałowy wynosi 2.500.000 złotych i dzieli się na 50 000 udziałów po 50 złotych każdy.

W dniu 19-09-2016 roku Sonel S.A. został właścicielem 100 % udziałów w podmiocie zależnym o nazwie Sonel Test and Measurement Inc., zarejestrowanym w Delaware, z siedzibą w Santa Clara, w Kalifornii, w Stanach Zjednoczonych.

Sonel S.A.

Jednostka dominująca - Sonel S.A. jest firmą produkcyjną specjalizującą się w produkcji elektronicznych przyrządów pomiarowych. Ponadto przedsiębiorstwo świadczy usługi w zakresie montażu elementów elektronicznych w technologii SMT i THT oraz w zakresie sprawdzania metrologicznego przyrządów pomiarowych. Sonel S.A. prowadzi działalność od 21-02-1994 roku, najpierw pod firmą TIM Spółka z o.o., później, jako Sonel Spółka z o.o. Od 01-07-1998 roku jest Spółką Akcyjną. W 2008 roku Spółka została wprowadzona na Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

W strukturze spółki nie istnieją jednostki organizacyjne sporządzające samodzielnie sprawozdania finansowe.

Pełna nazwa Firmy:	Sonel Spółka Akcyjna
Siedziba:	58-100 Świdnica, ul. Stanisława Wokulskiego 11
Wyodrębniony terytorialnie oddział:	Zakład Konstrukcyjny, Wrocław, ul. Stargardzka 10
Organ Rejestrowy:	Krajowy Rejestr Sądowy
Numer wpisu do KRS:	0000090121 z dnia 14-02-2002
Numer PKD:	26.51. Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych
Numer EKD:	3320A.
Numer EORI:	PL884003344800000
Numer BDO:	000005929
Branża:	Przemysł elektromaszynowy
Spółka występuje na rynku regulowanym:	Rynek Podstawowy - Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie
Segment:	5 PLUS
Indeksy:	WIG
Numer identyfikacji podatkowej:	884-00-33-448
Numer Regon:	890236667
Numer LEI:	2594007JMPZV9ISXD736

Spółka prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami. Czas trwania spółki jest nieoznaczony.

Przedmiotem przeważającej działalności Spółki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) jest: produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych (PKD 26.51.Z).

Przedmiotem pozostałej działalności Spółki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) jest:

1. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (PKD 22),
2. Produkcja elementów elektronicznych (PKD 26.11.Z),
3. Produkcja elektronicznych obwodów drukowanych (PKD26.12.Z),
4. Produkcja komputerów i urządzeń peryferyjnych (PKD 26.20.Z),
5. Produkcja sprzętu (tele) komunikacyjnego (PKD 26.30.Z),
6. Produkcja elektronicznego sprzętu powszechnego użytku (PKD 26.40.Z),
7. Produkcja instrumentów optycznych i sprzętu fotograficznego (PKD 26.70.Z),
8. Produkcja urządzeń elektrycznych (PKD 27),
9. Pozostała produkcja wyrobów (PKD 32),
10. Produkcja pozostałych maszyn specjalnego przeznaczenia, gdzie indziej niesklasyfikowana (PKD 28.99.Z),
11. Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń (PKD 33),
12. Zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne (PKD 38.11.Z),
13. Zbieranie odpadów niebezpiecznych (PKD 38.12. Z),
14. Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek (PKD 45.11.Z),
15. Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń (46.69.Z),
16. Sprzedaż detaliczna nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach (PKD 47.78.Z),
17. Transport drogowy towarów (PKD 49.41.Z),
18. Pozostała sprzedaż hurtowa (PKD 51.90.Z),
19. Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów (PKD 52.10.B)
20. Telekomunikacja (PKD 61),
21. Działalność związana z oprogramowaniem (PKD 62.01.Z),
22. Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność (PKD 63.11.Z),
23. Pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (PKD 64.99.Z),
24. Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne (PKD66),
25. Kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek (PKD68.10.Z),
26. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi i dzierżawionymi (PKD68.20.Z),
27. Działalność prawnicza, rachunkowo-księgową i doradztwo podatkowe (PKD 69),
28. Działalność firm centralnych (head office): doradztwo związane z zarządzaniem (PKD 70),
29. Badania naukowe i prace rozwojowe (PKD72),
30. Reklama, badanie rynku i opinii publicznej (PKD 73),
31. Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (PKD 74),
32. Wynajem samochodów i furgonetek (PKD 77.11.Z),
33. Wynajem i dzierżawa pozostałych maszyn, urządzeń oraz dóbr materialnych, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 77.39.Z),
34. Działalność związana z administracyjną obsługą biura i pozostała działalność wspomagająca prowadzenie działalności gospodarczej (PKD 82),
35. Pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (PKD 85.59.B),
36. Działalność wspomagająca edukację (PKD 85.60.Z),
37. Naprawa i konserwacja komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego (PKD 95),
38. Pozostała indywidualna działalność usługowa (PKD 96).

Kapitał zakładowy spółki wynosi 1.400.000 złotych i dzieli się na 14.000.000 akcji zwykłych o wartości nominalnej 10 groszy każda, na które składa się:

- 5.000.000 akcji na okaziciela serii A
- 4.400.000 akcji na okaziciela serii B,
- 600.000 akcji na okaziciela serii C
- 450.000 akcji na okaziciela serii D
- 3.550.000 akcji na okaziciela serii E.

Organami Spółki są:

- Zarząd
- Rada Nadzorcza
- Walne Zgromadzenie

Na dzień 31.12.2018 r. skład Zarządu Spółki przedstawiał się następująco:

- Krzysztof Wiczorkowski Prezes Zarządu
- Jan Walulik Wiceprezes Zarządu
- Wojciech Kwiatkowski Członek Zarządu

W firmie jest ustanowiony prokurent w osobie Jolanty Drozdowskiej.

Od dnia 04-01-2019 prokurentem jest także Pani Anna Pilska

Rada Nadzorcza w 2018 roku składała się z następujących osób:

- Andrzej Diakun Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Mirosław Nowakowski Członek Rady Nadzorczej
- Maciej Posadzy Członek Rady Nadzorczej
- Jan Siniarski Członek Rady Nadzorczej
- Stanisław Zajac Członek Rady Nadzorczej

W 2018 roku nie dokonano zmian w składzie Rady Nadzorczej.

Sonel Instruments India Private Limited.

Organami Spółki są:

- Rada Dyrektorów,
- Walne Zgromadzenie

W skład Rady Dyrektorów wchodzi:

Krzysztof Wieczorkowski	Dyrektor	Obywatel Polski
Jan Walulik	Dyrektor	Obywatel Polski
Shyam Ravindran	Dyrektor	Obywatel Indii

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 7 000 000 rupii indyjskich i dzieli się na 10 000 udziałów po 700 rupii każdy.

Sonel S.A. posiada 90 % udziałów. 10 % udziałów posiada Shyam Ravindran - obywatel Indii.

Foxytech Spółka z o.o.

Podstawowe dane o Spółce przedstawiają się następująco:

Pełna nazwa Firmy:	FOXYTECH Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Siedziba:	58-100 Świdnica, ul. Stanisława Wokulskiego 11
Organ Rejestrowy:	Krajowy Rejestr Sądowy
Numer wpisu do KRS:	0000501950 z dnia 19-03-2014
Podstawowy przedmiot działalności to:	działalność produkcyjna w branży elektronicznej i elektrotechnicznej.
Numer PKD:	26.51. Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych i nawigacyjnych
Numer EKD:	3320A.
Numer EORI:	PL884275029500000
Numer BDO	E0022724WBW
Branża:	Przemysł elektromaszynowy
Numer identyfikacji podatkowej:	884-275-02-95
Numer Regon:	022376159

Spółka prowadzi działalność na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

Organem Spółki jest Zarząd, w którego skład wchodzi:

Andrzej Grymek	Prezes Zarządu
----------------	----------------

W firmie jest ustanowiony prokurent w osobie Piotra Gilberta.

Sonel Test and Measurement Inc.

Siedziba:	Santa Clara w stanie Kalifornia, Stany Zjednoczone
Czas trwania Spółki:	nieoznaczony.
Numer EIN (podatkowy):	35-2570569

Podstawowy przedmiot działalności to: handel oraz usługi, sprzedaż urządzeń pomiarowych, świadczenie usług konsultingu w zakresie pomiarów elektrycznych, szkolenia w zakresie pomiarów elektrycznych, wsparcie sprzedawanych produktów, czyli serwis oraz drobne usługi laboratoryjne.

Udziałowcem Spółki jest Sonel S.A. – udział stanowiący 100%

Spółka Sonel Test & Measurement Inc. zarejestrowana jest w stanie Delaware oraz posiada licencję na prowadzenie działalności w Kalifornii

Organem Spółki jest Zarząd w składzie:

- Wojciech Kwiatkowski – CEO
- Piotr Pawlik – Skarbnik i Sekretarz

Kapitał Spółki wynosi 100.000 dolarów. Sonel S.A. posiada 100 % akcji.

II. INFORMACJA OGÓLNA O OTOCZENIU I STANIE MAJĄTKOWYM

1. Sytuacja gospodarcza w 2018 roku

Kluczowym dla grupy kapitałowej Emitenta jest rynek odbiorców Sonel S.A. Najistotniejszym segmentem stabilizującym rozwój Grupy Kapitałowej jest rynek Polski.

W 2018 dobre tempo wzrostu PKB, rekordowo niskie bezrobocie, solidny wzrost płac, dodatnie saldo migracji i umiarkowany przyrost kredytów składają się na wyjątkowy rozwój polskiej gospodarki.

5-procentowy wzrost PKB w 2018 roku zbilansowaniu wydatków publicznych pozwalał na umacnianie się siły polskich firm. Inflacja pozostała wyraźnie poniżej celu NBP. Deficyt sektora finansów publicznych był rekordowo niski i nie przekroczył 0,5 proc. PKB. W porównaniu do poprzednich lat lekkiemu pogorszeniu uległo saldo rachunku bieżącego, ale jego ujemna wartość raczej nie wyszła poza granicę 0,5 proc. w relacji do PKB, co ogólnie można uznać za stan zbilansowania zewnętrznego gospodarki.

Warto także zauważyć inny aspekt ważny dla wzrostu PKB. Wystąpiło dodatnie saldo migracji, co przynajmniej minimalnie zmniejsza negatywne skutki starzenia się polskiego społeczeństwa. Dzięki napływowi do Polski Ukraińców czy Białorusinów mniejszy deficyt notuje również Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Niestety nie wszystkie informacje napływające z poprzedniego roku są pozytywne. Cały czas skromnie wyglądają inwestycje prywatne, a to one są gwarantem trwałego wzrostu PKB. Brakuje strukturalnych reform na rynku pracy – promocji zatrudnienia osób młodych czy zbliżających się do wieku emerytalnego. Brakuje również rozwiązań korzystnych dla kobiet, które ułatwią godzenie życia rodzinnego z zawodowym (chodzi np. preferencyjne zatrudnienie na niepełny etat).

W rezultacie mimo bardzo niskiego bezrobocia odsetek zatrudnionych w Polsce nadal jest wyraźnie poniżej poziomu liderów naszego regionu czy Europy Zachodniej. Zwiększenie go z poziomu 68 do okolic 75 proc. spowodowałoby wzrost zatrudnienia o 1,8 mln osób. Taki przyrost liczby miejsc pracy byłby niezwykle korzystny dla długoterminowej efektywności naszej gospodarki czy stabilności finansów publicznych, nawet w okresach gorszej koniunktury.

Wydaje się również, że złoty okres dotyczący imigracji nie został odpowiednio wykorzystany do jej uregulowania. Pracownicy z Ukrainy czy Białorusi są obecnie niezwykle cenni i ułatwienia w ich zatrudnieniu oraz zatrzymaniu w kraju powinny stanowić priorytet zwłaszcza, że inne kraje już o nich konkurują.

Sięgający 5 proc. wzrost PKB będzie niezwykle trudny do powtórzenia. Wynika to zarówno z ograniczeń demograficznych naszego kraju, jak i niewystarczających inwestycji w badania i rozwój. Zbyt niska jest aktywność zawodowa Polaków, a czas prosperity nie został odpowiednio wykorzystany do jej poprawienia. Obniżenie wieku emerytalnego oraz nietrafnie zaadresowane i zbyt kosztowne programy socjalne mogą odbić się negatywnie na wzroście PKB i zadłużeniu w kolejnych latach.

Sytuacja zewnętrzna także staje się coraz bardziej wymagająca. Strefa euro wyraźnie hamuje, a brak skutecznych mechanizmów dyscyplinujących gospodarki poszczególnych krajów sprzyja nierównowadze ekonomicznej wewnątrz wspólnoty i zwiększa systemowe zagrożenia. W 2019 roku może dojść do wyjścia z Unii Europejskiej Wielkiej Brytanii, co znacząco osłabi pozycję Unii w Świecie i utrudni rozwój samym Brytyjczykom. Ten wyjątkowy przypadek nieodpowiedzialnej demokracji dziwi nie tylko mieszkańców wysp ale i cały świat. Zarówno rządzący Unią jak i Wspólnotą Brytyjska trwają w konsekwencji zdeterminowanej wynikiem referendum.

Świat rozwija się najszybciej w krajach dalekiego wschodu. Chiny, Indie i inne mniejsze gospodarki tego obszaru starają się doganiać Europę i inne rozwinięte regiony. W Europie stosunkowo szybko rozwija się Rumunia, wspierana przez klasyczne rozwiązania ograniczające podatki dochodowe i realizowanie umiarkowanej polityki fiskalnej, w zakresie podatków pośrednich. Polityka ta częściowo przynosi efekty w postaci wzrostu gospodarczego ale powoduje zaniedbania w polityce wewnętrznej i nadmierny rozwój wynagrodzeń.

2. Przegląd organizacji i środowiska zewnętrznego

Sonel S.A. powstała w 1994 na bazie doświadczeń grupy inżynierów, którzy do dziś pełnią wiodącą rolę przy kreowaniu aktywności gospodarczej Emitenta.

Na bazie pierwszych doświadczeń handlowych i technicznych oraz dużego popytu sektora energetycznego na zaawansowane przyrządy pomiarowe o konstrukcji elektronicznej, utworzono spółkę z o.o. mającą na celu produkcję i sprzedaż mierników elektronicznych oraz handel hurtowy artykułami elektrycznymi. Z działalność handlowej zrezygnowano pod koniec lat 90-tych.

Działalność rozpoczęto od produkcji pierwszej rodzimej konstrukcji - miernika MZC-1 (miernik skuteczności zerowania). Już w pierwszym roku działalności osiągnięto znaczące wyniki sprzedażowe, przekładające się na dodatni wynik finansowy.

Zyski osiągnięte w kolejnych latach, pozostawiane w Spółce, stanowiły o solidnych zasobach finansowych. Spółka dość szybko rozpoczęła wypłacanie dywidendy, dzieląc zyski między akcjonariuszy a rozwój podmiotu.

Lata od 1994 do 2008 charakteryzowały się względnie harmonijnym rozwojem. W 2008 roku Spółka zadebiutowała na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Emisja akcji przyniosła Spółce wpływy netto w wysokości przeszło 25 milionów złotych. Kwota ta zasilila kapitał zapasowy i została przeznaczona na inwestycje związane z budową nowej siedziby i zapewnieniem nowoczesnego parku technologicznego.

Aktualnie zasoby firmy to głównie:

- Zgromadzony kapitał własny pozwalający na sprawne realizowanie celów rozwojowych. Spółka wspiera się kapitałem własnym na poziomie od 70 % do 90 %. Śladowe zadłużenie wynika z normalnej działalności operacyjnej.
- Zasoby trwałe to nowoczesny obiekt z 2008 roku, zaopatrzone w sprawne, wciąż rozwijane zaplecze technologiczne. Od początku rozwoju firmy w Spółce realizowane były najnowsze metody stosowane w produkcji elektronicznej. Spółkę cechuje dbałość o rygory produkcyjne i wysoką jakość wykonywania podzespołów. Wsparciem jakości jest wewnętrzne laboratorium, w którym produkty podlegają niezależnemu sprawdzeniu.
- Znaczącymi zasobami Sonel S.A. są wartości niematerialne, stanowiące istotną część aktywów. Kwoty bilansowe, obok systemu zintegrowanego i innych pozycji oprogramowania, to głównie wartości nakładów na prace rozwojowe realizowane w zakładzie konstrukcyjnym we Wrocławiu, a od 2015 roku także w Świdnicy. W dziedzinie pomiarów związanych z zabezpieczeniem przeciwporażeniowym Spółka jest liderem w kraju i jedną z głównych marek na świecie. Wiedza i doświadczenia, zgromadzone przez ponad 20 lat działalności, wykracza znacząco poza kompetencje oferowane przez innych dostawców na rynku krajowym i pozwala na skuteczne konkurowanie z każdą inną firmą na świecie. Aktualnie Spółka wdrożyła i rozwija produkty związane z analizą energii i badaniem bezpieczeństwa urządzeń. To nowa w Polsce i na świecie linia ofertowa. W przyszłości powinna zapewnić Spółce wysokie korzyści.
- Spółka jest firmą inżynierską. Kapitał ludzki opiera się na wiedzy technicznej, przejrzystości zasad zarządzania oraz transparentności. Sonel S.A. utrzymuje wysoko wykwalifikowaną kadrę w każdym zakresie działalności. Wciąż rozwijane są programy szkoleń i rozwoju pracowników. Istotną wartością firmy jest znikoma rotacja pracowników. Problemy dotyczą jedynie wrocławski oddział, gdzie rynek pracy w odniesieniu do konstruktorów - elektroników i programistów jest bardzo chłonny. Pracownicy w dużej mierze identyfikują się z Emitentem.
- Spółka coraz intensywniej występuje na lokalnym rynku, jako istotny pracodawca oraz organizacja wspierająca lokalne inicjatywy. Główne kierunki wsparcia to wspomaganie leczenia dzieci, propagowanie sportu wśród młodzieży oraz rozwój inicjatyw lokalnych związanych z kulturą, teatrem czy muzyką.
- Od początku działalności Zarząd Sonel S.A. dbał o to, żeby firma nie była uciążliwa dla środowiska. Przestrzegane są wszelkie możliwe normy i wytyczne dotyczące ochrony środowiska, nawet jeżeli nie stanowią o tym żadne przepisy prawne.

Strategia

W Spółce realizowany jest proces opracowywania i realizacji strategii. Aktualnie postępuje praca nad nową edycją programu działań na lata 2019-2021. Strategia jest opracowywana i realizowana w oparciu o metodologię zrównoważonej karty wyników (Balanced Scorecard).

Aktualne zapisy strategii są następujące:

Misją firmy jest dostarczanie innowacyjnych rozwiązań, umożliwiających pomiary bezpieczeństwa infrastruktury energetycznej i elektrycznej.

Wizja firmy oparta jest na następujących założeniach:

- ✓ Spółka w pełni wykorzystuje potencjał produkcyjny, generuje przychody powyżej 100 mln zł rocznie, osiągając roczny wskaźnik zysku, na osobę zatrudnioną, powyżej 60 tys. złotych.
- ✓ Spółka działa globalnie. Eksport przyrządów pomiarowych jest dominującą sferą przychodów Spółki.
- ✓ Rynek krajowy, na którym Spółka zajmuje pozycję Lidera, stanowi ważny obszar jej działalności.
- ✓ Spółka uzupełnia ofertę o usługi montaż elektroniki.
- ✓ Dział Rozwoju efektywnie i sprawnie wdraża minimum 7 nowych projektów rocznie.
- ✓ Firma posiada duży potencjał oraz aspiracje do dalszego rozwoju, jest społecznie odpowiedzialna, szanowana przez pracowników i partnerów biznesowych.

Cel główny strategii to osiągnięcie zwrotu z kapitału własnego (ROE) na poziomie przekraczającym 17 %.

Obok celu nadrzędnego strategii zdefiniowano kierunki rozwoju. Najistotniejszym celem Spółki jest taki jej rozwój, który zapewni w kolejnych latach coraz sprawniejsze występowanie na rynkach zagranicznych. Na bazie tych założeń przystąpiono do opracowywania programów strategicznych. W spółce kładzie się nacisk na rozwój umiejętności językowych personelu na każdym szczeblu, wprowadzane są działania normalizujące produkty w sposób zapewniający możliwość sprzedaży na każdym obszarze geograficznym, na bieżąco śledzona jest oferta konkurencji oraz rozwój badań naukowych w zakresie pomiarów i technologii produkcji. Spółka na bieżąco prowadzi działania optymalizujące koszty oraz rozwija ofertę. Zarząd intensywnie pracuje nad rozwojem podmiotów zależnych, w tym nad zapewnieniem nadzoru nad ich działalnością. W ramach działań wspierających realizowane są programy mające rozwinąć oddziaływanie na rynek w sposób uświadamiający siłę kompetencji i możliwości produktów Emitenta w kraju i na świecie. Spółka będzie realizowała kolejne programy szkoleniowe w celu aktywizacji nowych technik występowania na rynku, w celu zapewnienia marketingowej orientacji na każdym szczeblu organizacyjnym oraz szkolenia służące rozwojowi innowacyjności pracowników, a także zwiększające wiedzę menadżerską.

Model biznesowy

Sonel S.A. to firma technologiczna. Punktem wyjścia do sukcesu rynkowego są autorskie konstrukcje mierników. Proces ten realizowany jest w działach konstrukcyjnych, w głównej mierze siłami i pod nadzorem pracowników Emitenta. Gotowa konstrukcja zostaje przekazana do działów produkcyjnych, gdzie uruchamia się proces produkcji. Wieloetapowy montaż kończy się kalibracją przyrządów. W szczególnych przypadkach wyroby są poddawane analizie w laboratorium badawczo wzorcującym. Produkty oczekują na sprzedaż w magazynach wyrobów gotowych.

W niewielkiej mierze Spółka wspiera się konstrukcjami obcymi, dostosowanymi do oferty Sonel S.A.

Sprzedaż jest prowadzona przez działy handlowe, które zatrudniają wysoko wykwalifikowanych pracowników o dużej wiedzy technicznej. Klient zasadniczo nie czeka na produkty (wyroby są przechowywane w magazynach). Wspieraniem dla sprzedaży jest szeroko prowadzona akcja edukacji potencjalnych użytkowników produktów i doradztwo techniczne. Firma oferuje sprawny serwis gwarancyjny i pogwarancyjny. Model w tym wydaniu sprawdził się na rynku krajowym i prowadzone są próby realizowania podobnych działań na rynkach zagranicznych.

Równolegle Spółka realizuje produkcję usługową. Polega ona na montażu i innych operacjach związanych z produkcją podzespołów wykorzystywanych przez zlecających usługę. Montaż usługowy realizowany jest na tej samej bazie produkcyjnej, przy udziale tych samych pracowników. Kontrakty usługowe zapewniają równomierne i efektywniejsze wykorzystanie potencjału produkcyjnego.

Efekty działań

Dotychczasowa aktywność Sonel S.A. i realizacja nowych działań wynikających z planów na najbliższe lata powinny skutkować wzrostem siły finansowej spółki. Osiągnięcie 100 milionów sprzedaży pozwoli utrzymać rentowność firmy na poziomie celu strategicznego oraz zwiększyć marżę poprzez efekt skali. Bardzo istotne jest zdobycie przychodów w kilku docelowych państwach, gdzie można będzie rozwijać sprzedaż. Niezwykle ważne jest utrzymanie lub rozwój poziomu sprzedaży usługowej przy ciągłym zwiększaniu sprzedaży mierników.

Jednym z celów głównych jest utrzymanie równowagi pomiędzy inwestowaniem i rozwojem, a kontynuacją procesu systematycznego wypłacania dywidendy. Harmonijny rozwój sprzedaży, w tym rozwój eksportu, powinien zapewnić takie możliwości nawet bez wsparcia kredytowego.

Celem na kolejne lata jest wykorzystanie doświadczeń związanych z rynkami zagranicznymi. W szczególności obok bardzo cennej wiedzy technicznej, możliwe jest pozyskanie i wykorzystanie informacji o metodach i technikach sprzedaży w wysoko rozwiniętych państwach (np. USA, Niemcy i Japonia).

Założę Spółki stanowi doświadczony i lojalny zespół. Zarząd zorientowany jest na utrzymanie i rozwój kadr.

W dalszym ciągu będzie realizowana aktywność społeczna na rynku lokalnym, w szczególności wsparcie szkół technicznych. Sonel w rozsądnych granicach będzie wspierał aktywność okolicznych mieszkańców i kontynuował wcześniej rozpoczęte programy.

Przy podejmowaniu zmian technologicznych i programowaniu rozwoju produktowego zawsze będą respektowane zasady związane z brakiem ingerencji w środowisko naturalne.

Spółka próbuje zdobyć rynki zagraniczne poprzez budowanie dystrybucji w wielu państwach na świecie. Aktualnie najbardziej efektywne rynki to, obok odbiorcy usług montażu z grupy Lincoln, takie państwa jak: Rosja, Chiny, Austria, Niemcy, Hiszpania, Indie i Argentyna.

Równolegle do sieci dystrybucji opartej o firmy branżowe z różnych rejonów świata, Sonel S.A. próbuje zaistnieć poprzez inwestycje kapitałowe. W 2013 roku utworzono spółkę w Indiach, a w roku 2016 w USA. Obie te inwestycje obciążone są ryzykiem. Zdobywanie rynków odbywa się bardzo powoli. Proces rozwoju podmiotów zależnych napotyka na nieznaną wcześniej bariery. Wynikają one z różnic kulturowych, poziomu rozwoju technicznego i ograniczeń legislacyjnych.

Podmiot amerykański nie osiągnął ani nie zbliżył się do oczekiwanych celów. Niemniej poniesiono znaczne kwoty wydatków zarówno na utrzymanie tej firmy jak i na konstrukcję wyrobów w sposób zapewniający potrzeby użytkowników w Stanach. Wobec tego zdecydowano o ograniczeniu do minimum obecności na terenie USA, przy jednoczesnym aktywnym występowaniu przynajmniej w przestrzeni internetowej, w sposób który zapewni możliwość pozyskiwania zamówień, obsługiwanych przez dystrybutorów lub bezpośrednio z Polski.

Aktualnie intensywnie wspierany jest proces dostosowania wyrobów na rynek indyjski. Sonel S.A. wciąż poszukuje produktów i sposobów zaistnienia na innych niż Polska obszarach świata. Kilka lat oddziaływania na rynku indyjskim zaowocowało rozpoznawalnością marki oraz dobrą oceną możliwości technicznych produktów Emitenta oferowanych przez Sonel India.

Wartości

W Spółce został wdrożony Systemu Wartości Sonel S.A., który opiera się na czterech następujących kwestiach:

- ✓ Najważniejszy jest klient.
- ✓ Jakość i profesjonalizm.
- ✓ Szacunek wobec ludzi i otoczenia.
- ✓ Współpraca i praca zespołowa.

3. Sytuacja majątkowa i finansowa Grupy Kapitałowej Sonel.

Sytuacja majątkowa i finansowa grupy jest zróżnicowana.

Podmiot Dominujący - Sonel S.A. jest stabilny finansowo. Jego sytuacja nie odbiega od obrazu prezentowanego w latach ubiegłych. Nie wpiera się instrumentami kredytowymi. W 2018 roku systematycznie udzielał pożyczek podmiotowi z USA. Łącznie w 2018 roku udzielono pożyczek w kwocie 725 tysięcy dolarów.

Podmiot amerykański, oprócz pożyczek od Sonel S.A., wspiera się kredytem w kwocie 150 tysięcy dolarów, udzielonym przez bank amerykański – Bank of the West, poręczonym przez Emitenta. Jest to drugi rok aktywnego prowadzenia działalności. Jego funkcjonowanie nie przynosi dodatkich efektów ekonomicznych. W 2019 rozpoczęto proces ograniczania działalności w sposób zapewniający możliwości sprzedaży, przez pośredników lub bezpośrednio z Polski. Podmiot amerykański nie jest w stanie zmienić wizerunku poprzez osiągnięcie rentownej działalności. Wobec tego nie wypracuje dodatkich przepływów pozwalających spłacać należności wobec Emitenta. Zarząd Sonel S.A. nie widzi takich perspektyw wobec czego dokonał stosownych odpisów aktualizacyjnych. Sprzedaż mierników Emitenta, dla której ten podmiot został powołany, nie rozwija się w sposób jaki planowano.

Podmiot w Indiach jest zadłużony. Podstawą jego finansowania, obok kapitału własnego, są należności wobec Emitenta. W Sonel S.A. dokonywano odpisów aktualizacyjnych na należności, których przeterminowanie przekroczyło 180 dni. W II połowie 2018 roku podmiot ten dokonywał systematycznych spłat należności.

Podmiot krajowy Foxytech wspiera się kredytem w rachunku bieżącym oraz pożyczkami od Sonel S.A.. Podmiot prowadzi działalność w zakresie prowadzenia sprzedaży internetowej (smarhome24.pl), oraz sprzedaży czujnika do pomiaru zanieczyszczenia powietrza smogiem. W spółce przeprowadzono restrukturyzację kosztów, ograniczając je do niezbędnego minimum. W 2019 podmiot ten będzie realizował kontrakt na dostawę liczników energii elektrycznej, co powinno znacząco poprawić sytuację finansową firmy.

Ogółem przychody grupy kapitałowej sięgnęły niemal 91 671 tysięcy złotych. Były o 5 % wyższe niż w 2017 roku. Głównie za sprawą przyrostu sprzedaży w Sonel S.A. ale także wskutek rozpoczęcia działalności przez podmiot amerykański.

Wynik grupy kapitałowej osiągnął 7 742 tysiące złotych i był o 75% lepszy niż za 2017 rok.

Zysk netto grupy został wypracowany w jednostce dominującej. Podmioty zależne jak dotąd nie generują dodatnich wyników.

W 2018 roku w podmiocie dominującym wydatki na prace rozwojowe przekroczyły kwoty odpisów amortyzujących z tytułu wykorzystywania zakończonych pracy rozwojowych.

Atutem podmiotu nadrzędnego jest funkcjonowanie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej, co pozwala na korzystanie ze zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych. W rezultacie wynik skonsolidowany również korzysta z relatywnie niskiego opodatkowania. Efektywna stopa podatkowa liczona dla całej grupy w 2018 roku wyniosła 12,5 %. Względnie duży poziom tej stopy zdeterminowany jest przez dużą część kosztów, które obniżają wyniki podmiotu dominującego, ale jako koszty aktualizujące wartości wycen bilansowych nie pomniejszają podstawy opodatkowania podatkiem CIT w Polsce.

4. Ocena efektów działań podjętych w 2018 roku

W latach 2016 - 2018 roku prowadzono prace nad dostosowaniem wyrobów Emitenta do potrzeb rynków eksportowych, ze szczególnym uwzględnieniem Stanów Zjednoczonych oraz Ameryki Południowej. Problem certyfikacji w USA okazał się bardziej złożony niż zakładano pierwotnie. Rozpoczęty w 2016 roku zaowocował pierwszymi certyfikatami UL i FCC w połowie 2017 roku. Zakończenie tego procesu miało miejsce w roku 2018. Aktualnie wyroby, które spółka adresowała na rynek amerykański, zostały w większości dostosowane do potrzeb i wymagań prawnych USA i można je oferować na ten rynek. Pomimo dużych kosztów „procesu amerykańskiej” i zaangażowania zasobów inżynierskich spółki, poziom sprzedaży i aktualne zainteresowanie wyrobami Sonel S.A. na rynku amerykańskim jest znacznie niższe, niż pierwotnie zakładał Emitent. Firma w USA wciąż przynosi straty. Pomimo ogólnej akceptacji i wyrobów Emitenta i dobrej ich oceny technicznej, nie przekłada się to na sprzedaż. Rynek jest zdominowany przez kilku silnych konkurentów obecnych na rynku od co najmniej kilkunastu lat. Proces budowania świadomości nowej marki wśród klientów USA jest znacznie dłuższy i kosztowniejszy, niż planował Emitent.

W przypadku krajów Ameryki Południowej dostosowanie produktów do potrzeb ich wymagań i standardów dało pozytywne efekty w postaci kilku wygranych przetargów do sektora energetyki zawodowej.

Główny nacisk i szanse rozwoju sprzedaży Emitent wciąż postrzega w obecnych i nowych rynkach zagranicznych.

Sprzedaż na rynki zagraniczne obarczona jest dodatkowymi problemami technicznymi, które nie występują na rynku krajowym. Wpływ na to mają uwarunkowania transportowe i klimatyczne oraz istniejące różnice w częstotliwościach i napięciach sieci, a także w obowiązujących standardach i ogólnej kulturze energetycznej w różnych krajach świata.

Szybkie reagowanie na sygnały od klientów utrudnia odległość i bariery komunikacyjne i różnice czasu.

Podmiot indyjski pomimo aktywnej promocji wyrobów Emitenta wciąż nie osiągnął planowanych wyników.

W 2018 roku Spółka Foxytech odniosła sukces na rynku krajowych dostawców liczników dla energetyki, wygrywając przetarg na dostawy liczników jednofazowych do Taurona. Liczniki były oferowane w konsorcjum z partnerem azjatyckim. Spółce nie udało się uzyskać znaczących przychodów w zakresie świadczenia usług legalizacji i wzorcowania liczników. Rozpoczęta 2017 roku sprzedaż nowej oferty za pośrednictwem sklepu internetowego smarthome24.pl. oraz sprzedaż opracowanych i wdrożonych do sprzedaży monitorów czystości powietrza AirFox nie przynosi wyników na zakładanym poziomie. Przychody z tej sfery działalności pozwoliły na ograniczenie strat i w przyszłości mogą zapewnić rentowność temu podmiotowi.

Spółka amerykańska 2018 roku poniosła znaczącą stratę. Budowanie sprzedaży mierników na rynku amerykańskim jest procesem kosztownym i długotrwałym. Sprzedaż produktów Emitenta była niższa, niż zakładano. Wciąż istotnymi źródłami przychodów pozostawały usługi konsultingowe i wypożyczenia

W 2018 roku Emitent dokładał wszelkich starań żeby sprawnie realizować bieżącą działalność jednocześnie wypełniając zobowiązania wobec największego odbiorcy. Sprawna realizacja zleceń usługowych na rzecz podmiotów z grupy Lincoln wynika z długotrwałej współpracy z firmą Lincoln Electric Bester z Bielawy. Wobec dużej elastyczności i szybkiej reakcji na potrzeby oraz dzięki zaangażowaniu we współpracę udało się pozyskać kolejne zlecenia od tej grupy kapitałowej, z różnych państw. Zarząd liczy, że w 2019 roku współpraca będzie się w dalszym ciągu utrzymywać na wysokim poziomie.

Sprzedaż montażu usługowego usługowa jest mniej rentowna, niż mierników, niemniej jednak znaczny poziom zrealizowanej produkcji pozwolił alokować część kosztów, poprawiając ogólną rentowność Emitenta.

Sprzedaż do Rosji - kluczowego partnera zagranicznego w obszarze mierników w 2018 roku wzrosła a Emitent powoli odbudowuje dawną pozycję sprzed kryzysu ukraińskiego.

III. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GRUPY

1. Przewidywany rozwój.

W 2018 roku Grupa Kapitałowa będzie kontynuować działania w zakresie intensyfikacji sprzedaży i rozwoju sieci dystrybucji. W dalszym ciągu główny akcent będzie położony na rynki zagraniczne. Szczególne kierunki rozwoju sprzedaży to: Indie, kraje azjatyckie, Brazylia, Australia oraz rozwinięte rynki europejskie. W dalszym ciągu będzie kontynuowany proces opracowywania kolejnych przyrządów pozwalających na dywersyfikację i rozwój oferty, przy czym nowe konstrukcje produktów coraz silniej będą zorientowane na odbiorców zagranicznych.

Duże oczekiwania Grupa Kapitałowa wiąże z aktywizacją podmiotu Foxytech.

W połowie roku 2018 działalność związana ze sprzedażą liczników energii elektrycznej została odwieszona i przystąpiono do przetargu na dostawy statycznych, bezpośrednich liczników energii dla Tauron Dystrybucja S.A.. Pod koniec roku Foxytech wygrał przetarg na dwa zadania dotyczące dostaw komunalnych liczników jednofazowych - ponad 300 tys. sztuk. Przez rok 2019 Spółka ta będzie wykonywać cykliczne dostawy w kooperacji z przetargowym konsorcjantem, chińską firmą Ningbo Sanxing Smart Electric Co. Ltd.

Sonel Instruments India Private Limited będzie nadal prowadziła dystrybucję mierników Emitenta.

W 2018 roku Zarząd liczy na kolejne zamówienia z grupy Lincoln, co pozwoli utrzymać wysoki poziom wykorzystania mocy produkcyjnych. Przewidywany poziom sprzedaży do tej grupy w 2018 roku nie powinien odbiegać od poziomów uzyskanych w 2017 roku.

W 2019 roku Sonel S.A. nie będzie kontynuowała znaczącego opłacania aktywności w USA, co powinno pozwolić na odbudowanie wysokiej rentowności, siły finansowej i realizację wyższych wyników.

Duże nadzieje na rozwój sprzedaży wiąże się z nowymi konstrukcjami, które powinny nadążyć a nawet wyprzedzać ofertę konkurencji.

2. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie badań i rozwoju

W 2018 roku, w Sonel S.A. do sprzedaży zostało wprowadzonych szereg nowych typów wyrobów wraz z akcesoriami. Wśród nowych przyrządów znalazły się między innymi wielofunkcyjne przyrządy do badania parametrów instalacji elektrycznych z wbudowanym miernikiem rejestratorem jakości energii. Mierniki te cieszą się bardzo dobrą opinią wśród klientów, zarówno krajowych, jak i

eksportowych. Zakończono także rozpoczęte wcześniej prace nad nową rodziną mierników do pomiaru małych rezystancji, dodając do oferty dwa modele silnoprądowe 100A i 200A.

W zakresie pomiarów pętli zwarciowej dla energetyki zawodowej powstały dwa nowe typy przyrządów, wyróżniających się niespotykanymi u konkurencji parametrami. Są to najlepsze przyrządy, będące aktualnie dostępne na rynkach światowych. Do oferty dodano cztery nowe modele kamer termowizyjnych, dwa modele multimetrów oraz ultradźwiękowy miernik wycieków gazów i płynów. Sfinalizowano prace nad dostosowaniem do potrzeb rynku amerykańskiego nowego miernika do pomiaru jakości energii z dużym wyświetlaczem dotykowym, w zakresie sieci i wymagań prawnych w USA oraz modyfikacji programu do analizy i raportowania pomiarów jakości energii elektrycznej. Dokończono również proces certyfikacji UL produktów na rynek USA. W dalszym ciągu kontynuowano program wyposażania produktów w komunikację bezprzewodową i rozwoju aplikacji mobilnych współpracujących z miernikami. Systematycznie prowadzone też były prace wspierające rozwój eksportu na inne rynki, dostosowując przyrządy do potrzeb nowych standardów jakości energii w krajach Ameryki Południowej. Spółka wychodziła także naprzeciw nowym wyzwaniom i oczekiwaniom rynków Australii i Nowej Zelandii w zakresie modyfikacji testerów bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych. Pojawiły się także nowe programy aplikacyjne na PC do raportowania pomiarów światła i bezpieczeństwa urządzeń.

W spółce Sonel Test and Measurement Inc. (USA) w roku 2018 opracowano i wdrożono do produkcji we współpracy z Sonel S.A. rejestrator jakości energii typu Pass-Through z przeznaczeniem na rynek amerykański. Zaimplementowano także w miernikach jakości energii nową funkcję oraz program do monitorowania i raportowania rzeczywistego obciążenia instalacji elektrycznej (Load Study).

W roku 2018 r. w Foxytech Sp. z o.o., kontynuowano działania mające na celu opracowanie, wyprodukowanie i sprzedaż systemu monitoringu jakości powietrza. Powstał system zdalnych czujników do monitorowania czystości powietrza i zawartości w nim pyłków zawieszonych PM 2.5 i PM 10 wyposażonych w komunikację bezprzewodową oraz aplikację mobilną do mapowania stanu zanieczyszczeń. We współpracy z partnerem z Azji spółka wdrożyła do oferty nowy typ jednofazowego licznika energii elektrycznej. W dalszym ciągu realizowano zakupy dotykowych zdalnych wyłączników, czujników temperatury i wilgotności oraz pilotów uniwersalnych, które spółka poprzez sklep internetowy www.smarthome24.pl oferowała na rynku.

3. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa

Sytuacja Grupy Kapitałowej Sonel, wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego, pod względem finansowym, jest stabilna. Cała Grupa Kapitałowa Sonel posiada środki na realizację zadań projektowych, które pozwolą rozwijać ofertę przedsiębiorstwa. Oczywiście taki wizerunek wynika ze stabilności podmiotu nadrzędnego.

W 2019 roku możliwa jest wypłata dywidendy za 2018 rok. Dywidenda, jaka zostanie zaproponowana przez Zarząd Sonel S.A., na Zgromadzeniu Akcjonariuszy, to przedział 50 groszy na jedną akcję, co stanowić będzie kwotę 7.000.000 złotych.

W 2019 rok przewiduje się, że podmiot indyjski wypracuje zysk, co powinno wpłynąć na lepszy obraz całej grupy. W podmiocie dominującym wdrażane są liczne działania mające wspomagać ten podmiot.

Podmiot zależny Foxytech Spółka z o.o. powinien osiągnąć rentowność w 2019 roku. Bieżąca działalność w zakresie smarthome i oferowania detektora AirFox nie pozwala jak dotąd osiągnąć progu rentowności, niemniej realizacja przetargu powinna spowodować, że 2019 rok będzie sukcesem wynikowym tego podmiotu.

W 2019 roku planowane, dodatnie przepływy w tym podmiocie zostaną przekazane na spłaty zobowiązań bankowych i wobec podmiotu nadrzędnego.

Podmiot Sonel India nie jest zadłużony w bankach. Jego działalność w znacznej mierze jest wspierana poprzez długotrwałą zwłokę w spłaceniu zobowiązań do Sonel S.A. Jest to firma, która zdobyła renomę w Indiach i wciąż uznawana jest za podmiot który osiągnie sukces na tym rynku.

Podmiot amerykański w 2018 roku nie osiągnął stawianych przed nim celów. Firma od początku istnienia poniosła łączne straty przekraczające wartość kapitałów i otrzymanych pożyczek, wobec czego podjęto decyzję o minimalizacji kosztów utrzymania tego podmiotu. Trwa proces redukcji kosztów i próby kształtowania wizerunku firmy na rynku amerykańskim w sposób umożliwiający sprzedaż wyrobów Emitenta.

Dla poziomu wartości środków finansowych pozostających w dyspozycji Emitenta nie bez znaczenia pozostaje wysokość zapasów, należności i zobowiązań. W 2018 roku zapasy materiałów, półfabrykatów i produkcji w toku spadły w stosunku do końca 2017 roku. Pozwoliło to na poprawę stanu środków pieniężnych na koniec 2018 roku w stosunku do stanu z początku roku.

W Sonel S.A., w zakresie należności zdarzają się pewne trudności z ich egzekwowaniem. Aby temu przeciwdziałać, kontynuowana jest współpraca z ubezpieczycielem w zakresie ochrony należności krajowych i zagranicznych. Ochroną objęta jest większa część należności powstałych w procesie sprzedaży wyrobów i usług.

Problemem do rozwiązania na 2019 rok i lata przyszłe pozostają należności od podmiotu indyjskiego i minimalizacja dalszych strat Spółki z USA.

4. Informacja o nabyciu akcji własnych

W obrębie Grupy Kapitałowej nie dokonywano transakcji nabycia i zbycia akcji własnych.

5. Instrumenty finansowe w zakresie:

- a) Ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest jednostka.

Grupa Kapitałowa stosuje następujące mechanizmy zabezpieczania się przed zmiennością parametrów rynkowych:

- W Sonel S.A. z częścią dostawców komponentów podpisywane są umowy na dostawy, gwarantujące względną stałość cen. Większość komponentów to materiały elektroniczne, które pozyskiwane są od dostawców krajowych i zagranicznych. W obu przypadkach cena zakupu uwarunkowana jest aktualnym kursem walut. W dużym stopniu płatności do krajowych dostawców dokonywane są w walucie obcej, głównie w euro, ale zdarzają się też dolary i funty brytyjskie. Sonel India dokonuje zakupów na rynku indyjskim oraz nabywa wyroby Sonel S.A. W tym zakresie nie stosuje się szczególnej polityki walutowej. Spółka z USA dopiero rozpoczyna wymianę handlową. Poziom tej wymiany nie powoduje konieczności stosowania szczególnych instrumentów walutowych.

- W tym obszarze na największe ryzyka narażona jest spółka Foxytech. W 2019 roku i latach następnych występują zagrożenia związane z realizowanym przetargiem a w szczególności:

Ryzyka związane z szeroko pojętym transportem morskim tj. zatonięcie statku, porwanie statku itp., Ryzyka związane z szeroko pojętym transportem kolejowym Chiny Europa. Ryzyko niewywiązania się partnera Chińskiego z zapisów Umowy dostaw, a w szczególności ponoszenia kar za nieterminową realizacją dostaw. Ryzyko związane z załamaniem kursu walutowego Euro.

- Podmiot dominujący dokonuje płatności w euro, korzystając z możliwości spłacania zobowiązań z bezpośrednich wpływów, lub też spłaty zobowiązań w walutach kupowanych bezpośrednio na rynku. Pozwala to realizować płatności bez ponoszenia dodatkowych kosztów z tytułu stosowania przeliczników walutowych. W latach 2014 - 2017 roku u Emitenta pojawiła się istotna ekspozycja walutowa w dolarze. Ekspozycja była zabezpieczana poprzez instrumenty typu forward i opcje walutowe. W II połowie 2017 roku nastąpiło

zrównoważenie przychodów w dolarze z odpowiednimi wydatkami (głównie za sprawą wspierania podmiotu amerykańskiego). Taka równowaga występowała w całym 2018 roku.

Przed ryzykiem utraty płynności Grupa Kapitałowa zabezpiecza się poprzez monitorowanie aktualnego stanu środków pieniężnych, monitorowanie bieżących należności i zobowiązań. Posiadane nadwyżki środków pieniężnych lokowane są na krótko i średnioterminowe lokaty oparte o rynkowe oprocentowanie depozytów. Istotną kwotę depozytów posiada wyłącznie podmiot dominujący.

- b) Przyjętych przez jednostkę celach i metodach zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń.

Podmiot dominujący - Sonel S.A. opracował w 2009 roku strategię walutową. Jej główne tezy to:

- Określenie sposobu ustalania wartości ekspozycji na ryzyko
- Horyzont trzymiesięczny możliwości prowadzenia zabezpieczeń
- Prawo odstąpienia od zabezpieczania się, w razie istnienia popartego linią trendu oraz zgodnymi poglądami analityków, procesu stabilizacji rozwoju sytuacji walutowej
- Określenie możliwych instrumentów zabezpieczających
- Określenie możliwego poziomu zabezpieczenia w zależności od wolumenu ekspozycji walutowej na poziomie 75 % lub w oparciu o wysoko prawdopodobne prognozy tej ekspozycji.

W 2018 roku w Sonel S.A. nie zawierał transakcji zabezpieczających z uwagi na brak ekspozycji na ryzyko. Wpływy w obu istotnych walutach pokrywały wydatki realizowane w tych walutach.

Transakcje zawarte po dniu bilansowym nie wystąpiły.

Spółka nie dokonała przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę zasad wyceny tych aktywów pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia lub metodą zamortyzowanego kosztu.

Spółka korzystała z możliwości sprzedaży walut po cenie rynkowej, nie wykorzystując możliwości sprzedaży walut zawartych w kontraktach.

Polityka zabezpieczeń w tym zakresie będzie realizowana w 2019 roku zgodnie z przyjętą strategią walutową.

Przed ryzykiem utraty części należności Emitenta chroni umowa ubezpieczenia należności krajowych i eksportowych. Polisa obejmuje zasadniczą część istotnych transakcji handlowych.

Spółka Sonel S.A. nie stosuje transakcji i odpowiednich zabezpieczeń, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń.

Podmiot indyjski nie prowadzi działalności na tyle dużej, żeby można było skutecznie prowadzić zabezpieczenia kursów.

Foxytech Spółka z o.o., nie osiągnęła skali działalności, która wymagałaby stosowania zabezpieczeń.

Podmiot amerykański nie jest narażony na ryzyko walutowe.

6. Omówienie podstawowych wielkości ekonomiczno-finansowych, ujawnionych w rocznym sprawozdaniu finansowym, w szczególności opis czynników i zdarzeń, w tym o nietypowym charakterze, mających znaczący wpływ na działalność Emitenta i osiągnięte przez niego zyski lub poniesione straty w roku obrotowym, a także omówienie perspektyw rozwoju działalności Emitenta przynajmniej w najbliższym roku obrotowym.

Wszystkie istotne elementy wpływające na ocenę rozwoju ekonomicznego Grupy Kapitałowej i na zmiany w strukturze i jakości poszczególnych wielkości ekonomicznych opierają się o dane podmiotu dominującego. Wpływ danych podmiotów zależnych jest znikomy. W 2018 roku istotne elementy rachunku wyników w porównaniu do 2017 roku przedstawiały się następująco:

Główne elementy sprawozdania z całkowitych dochodów za okres:	Sonel SA		GK Sonel		Udział Sonel S.A. w wynikach GK za 2018 rok [%]	Zmiana wartości pozycji GK Sonel 2018/2017 [%]	Wartość zmiany GK [tysiące złotych]
	od 01-01-2018 do 31-12-2018 [tysiące złotych]	od 01-01-2017 do 31-12-2017 [tysiące złotych]	od 01-01-2018 do 31-12-2018 [tysiące złotych]	od 01-01-2017 do 31-12-2017 [tysiące złotych]			
A Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	87 784,4	85 394,4	91 670,7	87 212,6	95,8%	105,1%	4 458,1
B Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	61 367,0	62 940,0	62 965,9	63 438,0	97,5%	99,3%	-472,1
C Zysk (strata) brutto ze sprzedaży (A-B)	26 417,4	22 454,4	28 704,7	23 774,6	92,0%	120,7%	4 930,2
D Koszty sprzedaży	10 148,2	10 440,9	10 895,7	11 565,4	93,1%	94,2%	-669,7
E Koszty ogólnego zarządu	4 171,2	3 376,0	9 290,1	6 365,8	44,9%	145,9%	2 924,3
F Zysk (strata) ze sprzedaży (C-D-E)	12 098,0	8 637,5	8 518,9	5 843,3	142,0%	145,8%	2 675,6
G Pozostałe przychody operacyjne	913,3	1 415,7	907,3	1 409,0	100,7%	64,4%	-501,8
H Pozostałe koszty operacyjne	6 285,0	2 625,4	980,0	976,1	641,3%	100,4%	3,9
I Zysk (strata) z działalności operacyjnej (F+G-H)	6 726,3	7 427,8	8 446,2	6 276,3	79,6%	134,6%	2 169,9
J Przychody finansowe	726,6	153,2	519,9	102,0	139,8%	509,4%	417,8
K Koszty finansowe	271,1	1 648,6	160,0	886,2	169,4%	18,1%	-726,2
N Zysk (strata) brutto (L±M)	7 181,7	5 932,4	8 806,0	5 492,1	81,6%	160,3%	3 313,9
O Podatek dochodowy	896,6	929,7	1 136,5	1 110,1	78,9%	102,4%	26,4
S Zysk (strata) netto (N-O)	6 285,2	5 002,7	7 669,5	4 382,0	82,0%	175,0%	3 287,5

W 2018 roku sprzedaż grupy wzrosła o 5,1 % w porównaniu do roku 2017.

Wzrost skali produkcji i sprzedaży pozwolił na osiągnięcie wzrostu marży na sprzedaży (120,7 %). Marża sięgnęła 28 704,7 tysięcy wobec 23 774,6 za 2017 rok. Ten wzrost został zrealizowany głównie w jednostce nadrzędnej.

Rok 2018 to kolejny rok dużego wpływu kosztów handlowych na wyniki grupy. Niewielki spadek tych kosztów zanotowała spółka Sonel.

W 2018 zarówno w spółce Sonel jak i podmiotach zależnych wzrosły koszty zarządu. Koszty te wzrosły o 2.675,6 tysięcy złotych w porównaniu do roku 2017.

W konsekwencji zysk ze sprzedaży za 2018 rok wzrósł do poziomu 8 518,9 wobec 5 843,3 tysięcy za 2017 rok.

W jednostce dominującej dokonano odpisów aktualizacyjnych związanych z oceną ryzyk w podmiotach powiązanych. Kwoty te ulegają wyłączeniu z konsolidacji. Ale nawet mimo istotnych odpisów i zawiązananych rezerw wynik brutto i netto Sonel SA wzrósł w porównaniu do 2017 roku. Podobnie zmieniły się te relacje w zakresie skonsolidowanych wyników.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Sonel SA		GK Sonel		Udział Sonel S.A. w aktywach GK na 31-12-2018 [%]	Zmiana wartości pozycji GK Sonel 2018/2017 [%]	Wartość zmiany [tysiące złotych]	
AKTYWA		31-12-2018 [tysiące złotych]	31-12-2017 [tysiące złotych]	31-12-2018 [tysiące złotych]	31-12-2017 [tysiące złotych]				
A	I	Wartości niematerialne	23 100,5	19 070,7	23 854,1	19 834,7	96,8%	120,3%	4 019,5
	1	Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie	14 335,9	9 969,8	14 335,9	9 969,8	100,0%	143,8%	4 366,0
	3	Niezakończone wartości niematerialne wytwarzane we własnym zakresie	7 665,6	7 978,4	7 665,6	8 044,5	100,0%	95,3%	-378,9
		Inne wartości niematerialne	1 099,1	1 122,4	1 852,7	1 820,3	59,3%	101,8%	32,4
	II	Rzeczowe aktywa trwałe	21 294,6	22 697,8	21 727,9	23 240,4	98,0%	93,5%	-1 512,5
	b	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17 414,9	17 984,7	17 414,9	17 984,7	100,0%	96,8%	-569,8
	IV	Inwestycje długoterminowe	985,6	1 653,1	0,0	0,0			0,0
		udziały lub akcje - jednostki powiązane	385,6	591,3	0,0	0,0			0,0
	V	Inne aktywa długoterminowe	1 185,4	983,9	585,2	720,5	202,5%	81,2%	-135,2
B		Aktywa obrotowe	46 023,4	44 003,3	49 233,6	47 841,6	93,5%	102,9%	1 392,0
	I	Zapasy	21 404,2	23 420,0	24 046,6	25 858,2	89,0%	93,0%	-1 811,6
	II	Należności krótkoterminowe	17 327,6	15 443,5	18 229,4	16 690,9	95,1%	109,2%	1 538,5
	1	Należności od jednostek powiązanych	810,6	559,4	0,0	0,0			
	2	Należności od pozostałych jednostek	16 400,1	14 776,9	18 229,4	16 583,7	90,0%	109,9%	1 645,7
	III	Inwestycje krótkoterminowe	7 102,6	4 759,0	6 768,7	4 911,7	104,9%	137,8%	1 857,0
	IV	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	188,9	380,9	188,9	380,9	100,0%	49,6%	-191,9
		AKTYWA RAZEM	92 589,4	88 408,8	95 400,9	91 637,2	97,1%	104,1%	3 763,6

Aktywa grupy wzrosły o 4,1 %. Wzrost wartości aktywów w grupie wynika głównie z przyrostu wartości niezakończonych prac rozwojowych, zapasów i stanu należności w jednostce dominującej. Z drugiej strony nastąpił spadek zapasów. W Spółce Sonel jak i w całej Grupie Kapitałowej nastąpił przyrost środków.

W Sonel S.A. w 2018 roku znacząco wzrosła wartość projektów wdrożeniowych niezakończonych.

Stan finansów spółki dominującej i wyższy stan środków pieniężnych wynika z lepszego gospodarowania zasobami, w tym zapasami oraz z dużej efektywności podstawowej działalności Sonel S.A.. Zmiana tych pozycji w Sonel S.A. bezpośrednio wpływa na obraz całej grupy.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Sonel SA		GK Sonel		Udział Sonel S.A. w pasywach GK na 31-12-2017 [%]	Zmiana wartości pozycji GK Sonel 2018/2017 [%]	Wartość zmiany [tysiące złotych]	
PASywa		31-12-2018 [tysiące złotych]	31-12-2017 [tysiące złotych]	31-12-2018 [tysiące złotych]	31-12-2017 [tysiące złotych]				
A		Kapitał (fundusz) własny	79 745,7	74 860,5	80 753,0	74 612,3	98,8%	108,2%	6 140,7
	I	Kapitał (fundusz) podstawowy	1 400,0	1 400,0	1 400,0	1 400,0	100,0%	100,0%	0,0
		Kapitały (fundusze) zapasowe	72 060,5	68 457,8	71 724,7	68 829,3	100,5%	104,2%	2 895,4
		Zysk (strata) netto	6 285,2	5 002,7	7 741,9	4 422,7	81,2%	175,0%	3 319,2
		Udziały mniejszości			-113,6	-39,7	0,0%	286,3%	-74,0
B		Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	12 843,7	13 548,3	14 647,9	17 024,9	87,7%	86,0%	-2 377,0
	I	Rezerwy na zobowiązania	2 310,6	1 896,9	2 368,6	1 955,0	97,5%	121,2%	413,7
	II	Zobowiązania długoterminowe	0,0	0,0	0,0	1 044,4	-	0,0%	-1 044,4
	III	Zobowiązania krótkoterminowe	8 464,2	9 391,5	10 210,3	11 737,4	82,9%	87,0%	-1 527,1
	2	Wobec pozostałych jednostek	8 458,7	9 386,7	10 210,3	11 737,4	82,8%	87,0%	-1 527,1
	d	z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	4 410,6	6 148,3	5 163,7	6 328,1	85,4%	81,6%	-1 164,4
	a	kredyty i pożyczki			610,3	1 493,3	0,0%	40,9%	-883,0
	g	inne zobowiązania	4 048,1	3 238,5	5 046,6	5 409,2	80,2%	93,3%	-362,7
	IV	Rozliczenia międzyokresowe	2 068,9	2 259,8	2 068,9	2 288,2	100,0%	90,4%	-219,2
		PASYWA RAZEM	92 589,4	88 408,8	95 400,9	91 637,2	97,1%	104,1%	3 763,6

Struktura pasywów od początku istnienia Grupy Kapitałowej Sonel jest bardzo stabilna.

Kapitał własny przyrósł o kwotę różnicy, między wynikami wypracowanymi w 2018 roku a wypłatą przez Sonel S.A. dywidendą za 2017 rok. Zwiększeniu uległ poziom rezerw.

Zobowiązania długoterminowe nie występują.

Podmiot zależny Foxytech korzysta z kredytu obrotowego, oraz pożyczek od Sonel S.A. Podmiot amerykański wspiera się kredytem obrotowym w Banku of the West w USA, na poziomie 150 tysięcy dolarów oraz pożyczkami od Emitenta.

Wzajemne rozliczenia (rozrachunki), między podmiotami z grupy ulegają wyłączeniu w czasie konsolidacji podobnie jak wyniki na powiązanej sprzedaży.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów to nierozliczone kwoty otrzymanych dotacji.

Struktura kapitału własnego jest od wielu lat stabilna i na 31-12-2018 wygląda następująco:

Struktura kapitału własnego na 31-12-2018	GK Sonel		Sonel S.A.	
	Dane w tysiącach złotych	Struktura	Dane w tysiącach złotych	Struktura
Kapitał (fundusz) podstawowy	1 400,0	1,7%	1 400,0	1,8%
Kapitał (fundusz) zapasowy	48 047,7	59,5%	48 047,7	60,3%
Pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe	23 642,1	29,3%	23 642,1	29,6%
Zysk (strata) z lat ubiegłych	-148,9	-0,2%		0,0%
Zysk niepodzielony - MSR (z lat ubiegłych)	370,7	0,5%	370,7	0,5%
Różnice kursowe z przeliczenia	-186,9	-0,2%		0,0%
Zysk (strata) netto	7 741,9	9,6%	6 285,2	7,9%
Kapitały mniejszości	-113,6	-0,1%		0,0%

Spółka od lat regularnie wypłaca dywidendę. Wypłaty w ostatnich latach przedstawiały się następująco:

Dywidenda wypłacona w roku	Dywidenda z zysku z rok	Data uchwały	Dzień dywidendy	Data wypłaty	ilość akcji	Kwota na akcję [zł]	Kwota łączna [tys. zł]
2010	2009	15-06-2010	15-07-2010	30-07-2010	13 250 000	0,12	1 590,0
2011	2010	19-04-2011	04-05-2011	06-06-2011	13 850 000	0,33	4 570,5
2012	2011	29-05-2012	20-06-2012	05-07-2012	14 000 000	0,40	5 600,0
2013	2012	22-05-2013	05-06-2013	19-06-2013	14 000 000	0,44	6 160,0
2014	2013	13-05-2014	05-06-2014	20-06-2014	14 000 000	0,30	4 200,0
2015	2014	15-05-2015	01-06-2015	16-06-2015	14 000 000	0,50	7 000,0
2016	2015	19-04-2016	10-05-2016	25-05-2016	14 000 000	0,60	8 400,0
2017	2016	01-06-2017	16-06-2017	30-06-2017	14 000 000	0,25	3 500,0
2018	2017	14-05-2018	29-06-2018	16-07-2018	14 000 000	0,10	1 400,0

7. Opis istotnych czynników ryzyka i zagrożeń, z określeniem, w jakim stopniu Grupa Kapitałowa jest na nie narażona.

Aktualne główne czynniki ryzyka oraz możliwe zagrożenia, bezpośrednio związane z funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej, dotyczą głównie Spółki Sonel i są następujące:

Czynniki ryzyka, które wynikają ze specyfiki działania Grupy Kapitałowej

- Ryzyko istnego spadku zamówień od podmiotów z grupy Lincoln. Spadek zamówień od podmiotów z tej grupy może istotnie odbić się na wynikach Sonel S.A. Jakkolwiek sprzedaż do tego podmiotu realizowana jest w sposób niepociągający za sobą znaczącej rentowności, to jednak cała organizacja firmy w pewnym stopniu została skonfigurowana z uwzględnieniem konieczności sprawnego realizowania zleceń usługowych. Sonel S.A. korzysta na skali produkcji uzyskując synergię w różnych obszarach związanych z administrowaniem podmiotem. Z tytułu realizacji istotnych zamówień wzrosła siła przetargowa u dostawców. Zahamowanie współpracy skutkowałoby dużą bezwładnością w zakresie ograniczania aktualnie rozwiniętych zasobów. To najistotniejszy aktualnie obszar ryzyka. Spółka ogranicza ryzyko utraty dostaw do tych podmiotów dążąc do najwyższej staranności w zakresie realizacji zleceń.

- Ryzyko związane z utworzeniem nowego podmiotu w Stanach Zjednoczonych. W tym obszarze istniało wiele problemów. Obecnie wydaje się, że przyjęta formuła ekspansji na rynki amerykańskie nie sprawdziła się. Podmiot poniósł dotkliwe straty i nie jest w stanie zwrócić Emitentowi zainwestowanych środków. Mając na uwadze to ryzyko dokonano stosownych odpisów aktualizacyjnych w ciężar kosztów podmiotu dominującego. Kwoty odpisów są eliminowane w czasie konsolidacji. Odzwierciedleniem tego ryzyka jest obraz bilansowy oraz straty ponoszone w podmiocie z USA.

- Ryzyko związane z utratą dofinansowania. Ryzyko związane z utratą dofinansowania (także konieczności zwrotu otrzymanych środków), do programu prac badawczo - rozwojowych. Ryzyko związane jest z ewentualnym brakiem pozytywnej oceny realizacji programu przez organy kontrolne - krajowe i unijne. Kwota dofinansowania jest na tyle znaczna, że Zarząd liczy się z wieloma kontrolami i potencjalnym zagrożeniem podważania poprawności realizacji programu. Spółka przeciwdziała temu zagrożeniu poprzez szkolenie pracowników i ścisłą współpracę z instytucjami sprawującymi nadzór nad rozdziałem i rozliczaniem środków. Jest to ryzyko istotne, którego waga maleje wraz z malejącą absorpcją środków pomocowych przez Emitenta.

- Ryzyko związane z uzależnieniem od głównych odbiorców. W 2018 roku odbiorcy z grupy kapitałowej Lincoln dokonali odbioru produktów za kwotę wynoszącą 25,3 % całości sprzedaży Grupy. To odbiorcy produkcji zleceńowej. Taka sytuacja wpływa na poprawę wyników poprzez lepszą alokację kosztów pośrednich. Zarząd uznaje, że firma jest zależna od tej grupy kontrahentów, a ich wpływ na stabilność finansową Emitenta jest bardzo duży. Szacuje się, że udział sprzedaży do tej grupy odbiorców w 2019 roku będzie porównywalny.

- Brak wykwalifikowanego personelu do prac badawczo-rozwojowych. Posiadany personel badawczo-rozwojowy jest niewystarczający do realizacji w terminie planowanych prac. Dotyczy to zwłaszcza wysoko kwalifikowanych programistów i konstruktorów elektroników. Braki związane są z sytuacją na rynku pracy we Wrocławiu (znaczna ilość firm konkurujących o ograniczoną liczbę doświadczonych pracowników). Oprócz rekrutacji najważniejszymi działaniami redukującymi to ryzyko są: zatrudnianie i szkolenie słabiej wykwalifikowanych pracowników, organizowanie praktyk i zatrudnianie najlepszych z praktykantów oraz outsourcing prac badawczo-rozwojowych.

- W 2014 roku pojawiły się nowe ryzyka związane z utworzeniem podmiotu zależnego Foxytech spółka z o.o. Ryzyka te w zasadzie się zmaterializowały. Spółka traci kapitał powodując konieczność dokonywania odpisu aktualizacyjnego na wartość zaangażowanych kapitałów. W 2018 roku Foxytech występował skutecznie w przetargach. W 2019 roku Spółka będzie konkurowała na rynku Smart Home, oraz będzie próbowała lokować produkty w zakresie monitoringu jakości powietrza na rynkach lokalnych. Realizacja przetargu tworzy szansę na rozwój tego podmiotu.

Pozostałe ryzyka:

- Ryzyko związane z zapasami magazynowymi. Zagrożenie związane z gromadzeniem nadmiernych zapasów, których zbycie może być trudne bądź niemożliwe, może doprowadzić do utraty płynności finansowej firmy. Firma wdrożyła szereg procedur, które minimalizują ryzyko powstawania zbędnego zapasu zarówno materiałów, jak i wyrobów gotowych. Firma utrzymuje zapas wyrobów

gotowych do sprzedaży, pozwalający w sposób elastyczny reagować na potrzeby rynku. Wdrożone procedury nadzoru nad zapasami powodują zmianę struktury zapasu oraz zwiększają rotację na magazynach. Od 2014 wobec dużego kontraktu usługowego poziom zapasów wyrobów gotowych i materiałów związanych z jego realizacją znacząco wzrósł. Pojawiło się istotne ryzyko powstania nadmiernych i trudnozbywalnych zapasów. Spółka stara się minimalizować to ryzyko poprzez racjonalizację dostaw dostosowaną do aktualnych zamówień.

- Ryzyko związane z niewykonaniem zleceń produkcyjnych w produkcji usługowej. Realizując zlecenia zewnętrzne, Emitent podejmuje ryzyko niepełnego wykonania zobowiązań. W związku z powyższym firma narażona jest na roszczenia finansowe podmiotów współpracujących. Jest to związane z umowami, w których określone są terminy dostaw, realizacja dostaw uzależniona jest od łańcucha dostaw, kooperantów oraz czynników zależnych i niezależnych od spółki. Istnieje ryzyko związane z karami za niewykonanie lub nieterminowe wykonanie dostaw. Obok sankcji finansowej dodatkowe negatywne skutki, jakie mogą wystąpić to: utrata zaufania klientów, pogorszenie wizerunku spółki. Aby zminimalizować ryzyko niewykonania zlecenia, Sonel S.A. zawiera umowy z dostawcami według przyjętej procedury, analizując ryzyka, wprowadzając zabezpieczenia i ubezpieczenia w sytuacjach, gdy skutki prognozowanych ryzyk są większe od akceptowanych, wg wewnętrznych unormowań. Spółka realizuje swoje zlecenia terminowo. Ryzyko w tym obszarze jest normalnym ryzykiem prowadzenia działalności, jednak wobec znaczącego udziału kontraktów usługowych w sprzedaży Sonel S.A. odpowiednio wzrasta poziom zagrożenia.

- Ryzyko zobowiązań gwarancyjnych. Wszystkie produkty Sonel S.A. objęte są gwarancją producenta. W okresie gwarancji spółka ponosi koszty wynikające ze zobowiązań gwarancyjnych. Wysokość kosztów związanych z wypełnieniem zobowiązań gwarancyjnych jest zdyskontowana w cenie wyrobu. Spółka na bieżąco wypełnia takie zobowiązania. W Sonel S.A. prowadzi się stały monitoring i analizę przyczyn awaryjności wyrobów oraz realizuje się politykę dążenia do minimalizacji brakowości wyrobów. Spółka tworzy stosowną rezerwę, pomniejszając bieżące wyniki.

- Ryzyko w zakresie Public Relations, w tym także błędy informacji giełdowej oraz braku utrzymania poufności informacji, może mieć istotne znaczenie ze względu na funkcjonowanie spółki na GPW. Błędne lub przekazane w niewłaściwy sposób informacje, mogą narazić spółkę na utratę zaufania inwestorów oraz na dotkliwe straty finansowe wynikające z możliwych do nałożenia kar. W spółce wdrożono nadzór nad informacją przekazywaną mediom. Ograniczenie dostępu mediów do wybranych osób powinno zminimalizować to zagrożenie. Ukazywanie spółki w sposób służący koniunkturalnym przekazom wydaje się nieuniknione i jest postrzegane, jako pewne zagrożenie wiarygodności polityki informacyjnej spółki.

- Ryzyko utraty informacji poufnych, czyli wycieku lub kradzieży danych oraz wykorzystania ich przeciwko interesom Sonel S.A. Informacje te są podstawą przewagi technologicznej nad konkurencją oraz zapewniają atrakcyjność oferty Sonel S.A. W firmie są wdrożone oraz aktualizowane wszelkie możliwe zabezpieczenia, mające na celu utrudnienie wycieku informacyjnego. Od 2012 roku ze wszystkimi pracownikami spółki podpisane są umowy o zachowaniu poufności. Wdrożone zostały także „Zasady przetwarzania informacji poufnych oraz postępowania ze sprzętem teleinformatycznym”. Ryzyko oceniane jest jako znikome, z wyjątkiem sytuacji osobowych.

- Ryzyko związane z otoczeniem prawnym. Polega na możliwości wprowadzenia zmian legislacyjnych niekorzystnych dla rozwoju spółki. W latach poprzedzających 2016 rok dało się zauważyć stabilizację polityki w obszarze ocena prawno-gospodarczej. Niemniej w 2016 roku, ryzyko rosło i w kolejnych okresach występuje. Dodatkowe implementacja przepisów unijnych dociera do Polski czasem z opóźnieniem i niektóre regulacje stanowią pewne zaskoczenie, wymuszając na podmiotach dodatkowe nakłady dostosowawcze.

- Ryzyko awarii maszyn i urządzeń technologicznych. Jest to normalne ryzyko związane z prowadzeniem procesów technologicznych. Wszystkie systemy oraz urządzenia podlegają bieżącej konserwacji i okresowym przeglądom. Nad prawidłową pracą tych systemów czuwa zespół specjalistów. Wobec powyższego ryzyko to ma znaczenie minimalne. Firma wdrożyła program ubezpieczenia mienia i odpowiedzialności cywilnej, ograniczając również ryzyko wystąpienia zdarzeń losowych w tym zakresie

- Ryzyko braku wyposażenia i maszyn do realizacji zleceń. Niedostępność wyposażenia powodująca brak możliwości lub istotne utrudnienie realizacji zadań. W sferze produkcji, ze względu na kilkuletni i profesjonalny park maszynowy oraz wyposażenie, ryzyko jest minimalne. Firma Sonel S.A. systematycznie inwestuje w nowe urządzenia i technologie, podnosząc profesjonalizm oraz poszerzając ofertę. W 2014 roku podpisano stałą umowę serwisową w zakresie nadzoru nad głównym ciągiem montażu powierzchniowego.

- Ryzyko uzależnienia od głównych dostawców. Największy dostawca odnotował obroty sięgające przeszło 8,51 % całości zakupów Emitenta. Jest to dostawca produktów pod konkretne zamówienie. Od tego dostawcy Podmiot nadrzędny ani cała grupa nie są uzależnione. Ze względu na specyfikę produktu, spółka uzależniona jest w pewnym stopniu od dostawców tworzyw sztucznych. Jest to istotne ryzyko działalności firmy, jednakże podpisane umowy oraz magazyny buforowe u dostawcy, minimalizują zagrożenie wynikające z tego ryzyka. Zmiana dostawcy będzie wymagała odpowiedniego zapasu materiałów, który jest określony w umowie z dostawcą.

- Ryzyko braków materiałowych do produkcji. Niedobór materiałów do produkcji może się pojawić w razie nieterminowego ich dostarczenia, między innymi wskutek kłopotów transportowych lub występowania globalnych problemów z pozyskiwaniem niektórych pozycji. Spółka wdrożyła narzędzia do monitorowania czasu dostaw poszczególnych materiałów, poprzez definiowanie czasu dostępności i uwzględnianiu tego faktu przy zamówieniach. Jest to istotne ryzyko, a przy zmieniającej się sytuacji ekonomicznej w Europie i na świecie, jest bardzo prawdopodobne.

- Ryzyko niewykonania planu sprzedaży to ryzyko wynikające z możliwego pogorszenia koniunktury w branży budowlanej i instalacyjnej w Polsce. Ryzyko to spółka zamierza neutralizować poprzez zwiększanie aktywności na rynkach eksportowych oraz rozwój oferty usług świadczonych na bazie produkcyjnej. Ryzyko to materializuje się w podmiotach zależnych.

- Ryzyko braku wpływu należności. Ryzyko powstania zatorów w płatnościach od klientów firmy. To ryzyko związane z możliwością pogorszenia się sytuacji płatniczej odbiorców ze względu na spowolnienie gospodarcze. Firma Sonel ogranicza to ryzyko poprzez ubezpieczenie swoich należności w transakcjach krajowych i zagranicznych oraz aktywną windykację od momentu stwierdzenia braku terminowej zapłaty.

- Ryzyko opóźnień w realizacji projektów rozwojowych. Jest to podstawowe ryzyko, z jakim mierzy się Emitent od początku działalności. Proces opracowania założeń i konstrukcji oraz wdrożenia do produkcji przyrządów oferowanych potem do sprzedaży systematycznie wydłuża się. Odpowiednio częściej występują opóźnienia. Jest to istotne ryzyko prowadzenia działalności na rynku innowacji. Premią za oferowanie nowoczesnych rozwiązań jest szybkie osiągnięcie poziomów sprzedaży zapewniających rentowność i szybkie dostosowanie produktów do zmieniających się wymogów rynkowych. Opóźnienia odwołują okres rozpoczęcia sprzedaży i skracają czas w jakim produkt skutecznie konkuruje z rozwiązaniami istniejącymi. Nie bez znaczenia jest też długość życia produktu po okresie aktywowania w koszty wytworzenia kosztów opracowania wyrobu. Ten okres w zależności od rodzaju produktu wynosi od 3 do 7 lat. Od wielu lat intensyfikuje się działania zmierzające do wzrostu efektywności wdrożeń. Jest to nadzór szczególnie nad procesem oraz zwiększony nacisk nad analizą modyfikacji i przyjmowania ich do realizacji.

- Ryzyko spadku koniunktury gospodarczej i kryzysu gospodarczego lub wzrostu znaczenia skutków załamania gospodarczego w latach ubiegłych. Dla Sonel S.A. najgroźniejsze zjawiska to utrata rynków zbytu, ryzyko powstania przeterminowanych (nieściągalnych) należności handlowych, ryzyko niezrealizowania przychodów ze sprzedaży, utrata kluczowych klientów, utrata nadwyżek finansowych powodująca zahamowanie rozwoju spółki. Obniżenie skali działalności, w tym skali produkcji, w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia rentowności prowadzonej działalności. Przekłada się to na większą ostrożność przy podejmowaniu decyzji. Wobec faktu, że przyrządy produkowane przez Sonel nie są dobrami pierwszej potrzeby, rynek jest trudniejszy i mniej chłonny, niż oczekiwania. Jak dotąd Sonel S.A. rekompensuje sobie te negatywne czynniki wpływu na rozwój firmy, wzmoczoną dywersyfikacją zagranicznych rynków oraz rozwojem wolumenu sprzedaży montażu usługowego.

- Ryzyka związane bezpośrednio z prowadzeniem działalności gospodarczej – firma wdrożyła program ubezpieczenia mienia i odpowiedzialności cywilnej, ograniczając również ryzyko wystąpienia zdarzeń losowych, w tym zakresie, do minimalnego poziomu.
- Ryzyko spadku wartości walut obcych. W razie spadku wartości euro spółka będzie realizować przychody z tytułu sprzedaży zagranicznej na niższym poziomie. W chwili obecnej w krótkim terminie ryzyko to jest znikome. Spadek rentowności sprzedaży zostałyby niemal w całości zdyskontowany spadkiem cen materiałów i komponentów nabywanych w walutach obcych lub w złotych, gdzie jednak cena często uwarunkowana jest od kursów walut. W dłuższej perspektywie spadek wartości euro może oznaczać spadek rentowności sprzedaży zagranicznej. Spadek wartości dolara może skutkować mniejszą rentownością w kontraktach usługowych, skąd pochodzić będzie znacząca ekspozycja na ryzyko walutowe. W celu minimalizacji tego ryzyka, w 2019 roku będą stosowane instrumenty zabezpieczające o ile będzie szacowane istotna ekspozycja walutowa.
- Ryzyko wzrostu wartości walut obcych, w tym euro i dolara. Podobnie jak w przypadku ryzyka spadku wartości walut obcych, ryzyko to postrzegane jest przez spółkę, jako znikome, z uwagi na niskie prawdopodobieństwo dużej ekspozycji walutowej po stronie zobowiązań. Wzrost wartości euro i dolara postrzegany jest raczej, jako szansa na dodatkową marżę, niż jako zagrożenie.
- Ryzyko wystąpienia wady seryjnej produktu. Wprowadzone i utrzymywane procedury związane z badaniem dostaw, sprawdzaniem i weryfikacją parametrów technicznych wyrobów oraz procesu produkcyjnego, jak również kontroli odbioru technicznego ograniczają możliwość wystąpienia wady seryjnej produktu. Mimo wszystko ryzyko istnieje i może być zagrożeniem. Główne zagrożenie nie tkwi w kosztach napraw, ale w utracie wiarygodności, jako wiodącego producenta przyrządów pomiarowych.
- Ryzyko związane z szacowaniem danych. Wyraża się w przybliżonym pomiarze niektórych wartości ekonomicznych oraz przyszłych relacji rynkowych. Ryzyko jest minimalizowane poprzez opieranie się w istotnych szacunkach na profesjonalnych dostawcach informacji (instytucje finansowe, biegli). Ryzyko to znacząco wzrosło w dobie odczuwalnych skutków kryzysu, z uwagi na dużą zmienność sytuacji makroekonomicznej.
- Ryzyko związane z potencjalnymi zmianami przepisów podatkowych i różnicami w ich interpretacji. Wraz ze wzrostem deficytu budżetowego, pomimo przejściowej liberalizacji podejścia organów fiskalnych, może dojść do intensyfikacji kontroli mających na celu pozyskanie dodatkowych środków od przedsiębiorców. Pozytywnym aspektem minimalizującym to ryzyko jest wzrost ilości działań zmierzających do ujednoczenia sposobów stosowania prawa oraz możliwość obiektywnego dochodzenia swoich praw przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Negatywnym zjawiskiem w tym zakresie jest mniejsza stabilność systemu prawnego, spadek zaufania do organów sprawiedliwości oraz duża zmienność przepisów.

IV. WSKAŹNIKI FINANSOWE I NIEFINANSOWE, ŁĄCZNIE Z INFORMACJAMI DOTYCZĄCYMI ZAGADNIENI ŚRODOWISKA NATURALNEGO I ZATRUDNIENIA, A TAKŻE DODATKOWE WYJAŚNIENIA DO KWOT WYKAZANYCH W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

1. Analiza wskaźnikowa bilansu.

Podobnie jak inne elementy sprawozdania tak i analiza wskaźnikowa zdeterminowana jest przez parametry podmiotu dominującego.

STRUKTURA AKTYWÓW		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 +	majątek trwały/aktywa ogółem	50,3%	50,2%	48,4%	47,8%
2 -	majątek obrotowy/aktywa ogółem	49,7%	49,8%	25,2%	28,2%
3	majątek trwały/maj. obrotowy	101,2%	100,9%	93,8%	91,5%

W 2018 roku struktura aktywów zmieniła się nieznacznie. Podobnie jak przed rokiem nastąpiło przesunięcie wartościowe w kierunku majątku trwałego. Jednak ta proporcja oscyluje w granicach 50 %. Spowodowane jest to wzrostem wartości prac rozwojowych.

WSKAŹNIKI WYKORZYSTANIA MAJĄTKU		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 +	sprzedaż/średni stan aktywów	94,8%	96,6%	96,1%	95,2%
2 +	sprzedaż/średni stan środków trwałych	197,7%	204,4%	201,1%	202,5%
3 -	sprzedaż/średni stan zapasów	410,1%	364,6%	365,1%	330,2%
4	wskaźnik rotacji zapasów [dni]	89	100	100	111
5 -	liczba cykli inkasa=sprzedaż/należności	5	6	5	5
6 -	cykl inkasa [dni]	72	66	73	70

W 2018 roku wskaźniki efektywnościowe kształtowały się różnorodnie. Większa sprzedaż za 2018 rok niż za rok 2017 spowodowała lepsze wskazania pomiarów efektywności opartych o poziom sprzedaży. Wzrost sprzedaży przy zachowanej strukturze większości pozycji bilansowych powoduje, że te wskazania uległy poprawie.

Rotacja zapasów uległa skróceniu poniżej 90 dni, co należy uznać za sukces. Niestety przez większość roku wskaźnik ten przekraczał wartości z końca 2017 roku kiedy wynosił 100 dni. W 2019 wydaje się, że powtórzenie spadku poniżej 90 dni byłoby bardzo dużym osiągnięciem.

STRUKTURA PASYWÓW		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 -	kapitał własny/pasywa	86,1%	84,7%	84,6%	81,4%
2 +	kapitał obcy/pasywa	13,9%	15,3%	15,4%	18,6%
3 -	kapitał stały	79 745 709	74 860 514	80 752 967	75 656 705
4 +	kapitał stały/ majątek trwały	171,3%	168,6%	174,9%	172,7%
5 -	kapitał stały/pasywa	86,1%	84,7%	84,6%	82,6%
6 +	kapitał obcy długoterminowy/pasywa	0,7%	0,9%	0,7%	2,0%
7 +	kapitał obcy krótkoterminowy/pasywa	9,1%	10,6%	10,7%	12,8%

Struktura pasywów tradycyjnie, od początku istnienia Grupy, jest bardzo stabilna i w 2018 również nie uległa znaczącej korekcie. Podobnie jak przed rokiem, Grupa Kapitałowa Sonel tylko minimalnie wspiera się kapitałem obcym. Tego twierdzenia nie można jednak przekładać na jednostki zależne. Te są znacząco zadłużone. Oprócz Sonel S.A., który nie posiada aktywnego zasłużenia odsetkowego, każdy podmiot z grupy jest znacząco zadłużony.

WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA (debt ratio)		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 +	zobowiązania/aktywa 0,57-0,67 (debt to assets)	9,1%	10,6%	10,7%	13,9%
2 +	kapitał obcy/kapitał własny (debt to equity)	16,1%	18,1%	18,1%	22,8%
3 +	zob. krótkoterminowe/kapitał własny 0,5	10,6%	12,5%	12,6%	15,7%
4 +	kapitał własny/majątek trwały	172,7%	170,9%	174,9%	170,4%
5 +	kapitał obcy k-terminowy/majątek obrotowy	18,4%	21,3%	20,7%	24,5%
6 -	wskaźnik pokrycia odsetek	116904,3%	93663,0%	16446,9%	15937,7%
7 -	EBITDA	13 148 030	12 621 241	15 014 370	12 309 342
8 -	EBIT	7 187 501	5 940 373	8 857 365	5 531 505

Na dzień bilansowy obraz Grupy Kapitałowej pokazuje stabilność w zakresie zadłużenia. Obraz ten jest pozorny z uwagi na istniejące zadłużenie podmiotów zależnych od Emitenta. Sonel S.A. rzeczywiście nie jest w żadnym stopniu zadłużony i sam wspiera podmioty zależny pożyczkami, gwarancjami i akceptacją zwłoki w płatnościach od podmiotów powiązanych. Podmioty zależne mają niską płynność i w każdym z nich występuje duże ryzyko niewypłacalności.

WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI (liquidity ratio)		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 -	Majątek / zadłużenie >2	720,9%	652,5%	651,3%	538,3%
2 -	stopa bieżąca majątek obrotowy/ kapitał k-terminowy (current ratio) 1,5 - 2	543,7%	468,5%	482,2%	407,6%
3 -	stopa wysokiej płynności: majątek obrotowy - zapasy /zobowiązania bieżące (quick ratio) 08 - 1	290,9%	219,2%	246,7%	187,3%
4 -	środki pieniężne/zob. bieżące 0,2	75,4%	49,2%	66,3%	41,6%
5 -	Kapitał obrotowy netto majątek obrotowy-zobowiązania krótkoterminowe	37 559 195	34 611 801	35 813 098	32 265 976

Wszystkie wskaźniki płynności dla Sonel S.A. i dla grupy kapitałowej przyjmują wskazania wyższe od uznawanych za bezpieczne. W 2018 roku nastąpiła wyraźna poprawa wskaźników. Głównym powodem tej sytuacji jest znikoma wartość wypłaconej dywidendy przy jednoczesnej akumulacji części środków na kontach w pomocy Dominującym.

Odmienne kształtuje się jednak sytuacja w dwóch spółkach zależnych. Foxytech został zasilony wpłatami na kapitał zakładowy oraz dodatkowo zaciąga pożyczki u Emitenta oraz korzysta z linii kredytowej w rachunku bieżącym.

Sonel India od początku działalności zużywał kapitał własny. Jednak rozwój działalności pozwala już na częściowe wspieranie się kapitałem obcym w postaci zobowiązań oraz poprawę płynności poprzez dbałość o spływ należności.

Spółka amerykańska finansuje działalność pożyczkami od Sonel S.A. i kredytem w amerykańskim Bank of the West.

RENTOWNOŚĆ (profitability ratio)		Sonel SA		GK Sonel	
		Za 2018 rok	Za 2017 rok	Za 2018 rok	Za 2017 rok
1 -	zysk brutto/kapitał własny (rentowność kapitału)	9,8%	8,5%	12,0%	7,8%
2 -	zysk brutto/aktywa ogółem (rentowność majątku)	7,8%	6,7%	9,2%	6,0%
3 -	zysk brutto/sprzedaż (rentowność sprzedaży)	8,2%	6,9%	9,6%	6,3%
4 -	zysk netto/kapitał własny ROE return on equity	8,6%	7,2%	10,5%	6,2%
5 -	zysk netto/kapitał akcyjny	448,9%	357,3%	553,0%	315,9%
6 -	zysk netto/aktywa ogółem ROA return on assets	6,8%	5,7%	8,0%	4,8%
7 -	zysk netto/sprzedaż ROS return on sale	7,2%	5,9%	8,4%	5,0%
8 -	rentowność aktywów ROI return on investment ROI ebit/ aktywa	7,8%	6,7%	9,3%	6,0%

W 2018 wszystkie wskaźniki rentowności uległy poprawie. Nieznacznie wyższa sprzedaż oraz wyższa marża uzyskana na całości działalności podmiotu dominującego zdeterminowały lepsze wskazania za 2018 rok.

Znaczącym osłabieniem wyników w Sonel S.A. są utworzone rezerwy oraz konieczność tworzenia odpisów aktualizujących na elementy aktywów związane ze spółkami zależnymi. Pomimo odwrócenia tych odpisów, na poziomie grupy wynik jest obniżany przez osiągnięte przez podmioty zależne straty.

2. Zatrudnienie

Średnie zatrudnienie, w przeliczeniu na etaty (RJR) w Grupie Kapitałowej w roku 2018 wyniosło 292,57.

Sonel Spółka Akcyjna zatrudniała na dzień 31-12-2018 roku 287 osób, Sonel Instruments India Private Limited - 11 osób, Sonel Test & Measurement Inc. USA – 3 osób i Foxytech Sp. z o.o. 0 osób.

Struktura zatrudnienia (bez osób przebywających na urloпах wychowawczych), w poszczególnych grupach pracowniczych, w latach 2017 i 2018, przedstawiała się następująco:

Grupy pracownicze	Na dzień	
	31.12.2017	31.12.2018
Monterzy (produkcja – montaż elektroniczny, operatorzy maszyn)	79	106
Pracownicy techniczni	67	44
Handel i obsługa klienta	41	42
Administracja	15	14
Konstruktorzy i programiści	40	36
Zarząd + dyrektorzy + kierownicy	29	27
Logistyka (w tym zaopatrzenie, magazyn, planowanie produkcji)	26	27
Utrzymanie ruchu (w tym i informatycy)	5	5
RAZEM	302	301

Podział zatrudnionych pod względem grup zawodowych.

Informacje o przeciętnym zatrudnieniu z podziałem na grupy zawodowe	Dane w osobach	
	31.12.2017	31.12.2018
a) Pracownicy na stanowiskach robotniczych	87	96
b) Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	215	205
Zatrudnienie ogółem	302	301

Grupa Kapitałowa inwestuje w rozwój zawodowy pracowników między innymi poprzez realizowanie planu szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe i rozwijających umiejętności osobiste, dofinansowanie studiów wyższych oraz podyplomowych dla kadry managerskiej. W ramach istniejącego systemu motywacyjnego polscy pracownicy są objęci programem prywatnej opieki medycznej, do którego po atrakcyjnych cenach mogą dołączyć ich bliscy. Ponadto Sonel S.A. dofinansowuje wydatki poniesione przez pracowników na rekreację, naukę, ochronę zdrowia oraz udział w wydarzeniach kulturalnych. Okresowo prowadzone są ankiety badawcze opinii pracowników na temat funkcjonującego systemu motywacyjnego, na bazie których Zarząd podejmuje decyzje o możliwej modyfikacji istniejącego systemu w taki sposób, by jak najpełniej spełniał on swoją funkcję.

3. Środowisko naturalne

Prowadząc działalność produkcyjną i usługową, spółka dokłada wszelkich starań, aby spełniać wymogi prawne z zakresu ochrony środowiska. Posiada uregulowany stan formalno-prawny w zakresie emisji zanieczyszczeń, wprowadzania elektrycznego i elektronicznego sprzętu na rynek, baterii i akumulatorów, opakowań oraz wytwarzania odpadów.

Spółka nie przekracza ilości określonych w pozwoleniu na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza z emitorów i źródeł emisji technologicznych. Spółka ogranicza emisje do środowiska generowane przez środki transportowe. Spółka dysponuje nowoczesnymi autami, które spełniają wymagania najsurowszych norm europejskich.

Postępowanie z odpadami prowadzone jest z zachowaniem warunków zapobiegających zanieczyszczeniu środowiska oraz zapewniających bezpieczeństwo i zdrowie ludzi. W spółce prowadzona jest ilościowa i jakościowa ewidencja obrotu odpadami zgodnie z przyjętą klasyfikacją i wzorami dokumentów określonych odpowiednimi przepisami.

Podmiot dominujący oraz podmiot zależny Foxytech Spółka z o.o. dokładają wszelkich starań w celu przestrzegania wymogów ochrony środowiska. Posiadają uregulowany stan formalno-prawny w zakresie emisji zanieczyszczeń, wprowadzania elektrycznego i elektronicznego sprzętu na rynek, baterii i akumulatorów, opakowań oraz wytwarzania odpadów.

Podmiot zależny Sonel Instruments India Private Limited jest zobowiązany do przestrzegania wszelkich lokalnych norm środowiskowych określonych indyjskimi przepisami. W tej fazie rozwoju nie prowadzi działalności produkcyjnej, wobec czego nie musi stosować się do szczególnych wymagań.

Podmiot zależny Sonel Test and Measurement Inc. (USA), jest zobowiązany do przestrzegania wszelkich lokalnych norm środowiskowych określonych amerykańskimi przepisami. W tej fazie rozwoju nie prowadzi działalności produkcyjnej, wobec czego nie musi stosować się do szczególnych wymagań, nie mniej będzie wprowadzać do obrotu wyroby Emitenta. W związku z tym konieczne jest przeprowadzenie tego w sposób legalny, poprzez certyfikację FCC i opcjonalnie UL. Pozyskiwanie stosownych certyfikatów jest realizowane w miarę potrzeb.

4. Wpływ działalności Grupy Kapitałowej na kwestie wynikające z Corporate Social Responsibility, czyli „społecznej odpowiedzialności biznesu” a w szczególności na:

- Środowiskową. Ze względu na usytuowanie procesów wytwórczych, najwięcej obowiązków wynikających z działalności całej Grupy Kapitałowej przejmuje Sonel S.A. i realizuje je na terytorium Polsce. Ograniczany jest negatywny wpływ na środowisko. Spółka szczegółowo realizuje zalecenia legislacyjne w tych obszarach wykazując się dodatkową dbałością we własnym zakresie. W skali globalnej zakres oddziaływania Emitenta na środowisko jest znikomy.
- Społeczną. W Polsce Sonel S.A. angażuje się we wspieranie lokalnej społeczności, głównie poprzez realizowanie wsparcia kulturalnych i sportowych inicjatyw lokalnych oraz wspierania leczenia dzieci, za pośrednictwem kilku organizacji charytatywnych. W świecie zakres oddziaływania kultury Emitenta na otoczenie w tym zakresie jest niezauważalny.
- Pracowniczą. W Polsce Sonel S.A. w znaczący sposób wpływa na pracowników, prezentując i dbając o wysoki poziom moralny oraz o rozwój osób zatrudnionych i z otoczenia Spółki. Poprzez elementy polityki płacowej wspiera rozwój kultury fizycznej, rozwój kulturalny i zdrowotny pracowników. W świecie zakres oddziaływania kultury Emitenta na otoczenie w tym zakresie jest niezauważalny.
- Poszanowania praw człowieka. W Polsce Sonel S.A. wspiera i dąży do kształcenia właściwych postaw społecznych. Spółka nie łamie praw człowieka i zwalcza wszelkie przejawy nieprawidłowości w tym zakresie. W świecie zakres oddziaływania kultury Emitenta na otoczenie w tym zakresie jest niezauważalny.
- Przeciwdziałania korupcji i łapownictwu. Grupa Kapitałowa nie dysponuje żadnymi profesjonalnymi instrumentami, które mogłyby służyć tego rodzaju celom. Niemniej w 2019 roku wdrażany jest w Spółce kodeks antykorupcyjny oraz analiza compliance zmierzające do ograniczenia ryzyk prawnych i ochrona przed utratą reputacji.

V. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ŁADU KORPORACYJNEGO

Wskazanie zbioru zasad ładu korporacyjnego Sonel S.A.

Zarząd Sonel S.A. w składzie:
 Prezes Zarządu - Krzysztof Wieczorkowski
 Wiceprezes Zarządu - Jan Walulik
 Członek Zarządu - Wojciech Kwiatkowski
 oświadcza, że:

Rada Giełdy 13 października 2015 r. podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”, które weszły w życie 1 stycznia 2016 roku i dostępne są pod adresem <https://www.gpw.pl/dobre-praktyki>. Na stronie internetowej Spółki www.sonel.pl, opublikowany jest aktualny raport przedstawiający stosowanie rekomendacji i zasad szczegółowych zawartych we wskazanym zbiorze. Rozpoczęto prace nad rozszerzeniem stosowania tych zapisów przez Spółkę. Wykaz niestosowanych przez Spółkę rekomendacji i zasad szczegółowych w odniesieniu do nowego dokumentu uchwalonego przez Radę Giełdy został przyjęty uchwałą WZA, które odbyło się w dniu 19 kwietnia 2016 r.

Wskazanie odstąpienia od postanowień zbioru zasad ładu korporacyjnego, wskazanie tych postanowień oraz wyjaśnienie przyczyn tego odstąpienia

Zarząd Sonel S.A. po zapoznaniu się z dokumentem „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”:

1. Deklaruje wolę stosowania zawartych w nim rekomendacji i zasad zgodnie z opublikowaną na stronie Spółki „Informacją na temat stanu stosowania przez spółkę rekomendacji i zasad zawartych w Zbiorze Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”.
2. Oświadcza, że zgodnie z danymi podanymi w przytoczonej powyżej Informacji, w Spółce nie jest stosowana zasada polityki różnorodności, jednak – zgodnie z przyjętym przez Spółkę Systemem Wartości – szanujemy i akceptujemy różnorodność naszego otoczenia. Ze względu na inżynierską specyfikę stanowisk menadżerskich i zarządczych zatrudniani są na nich głównie mężczyźni, ponieważ kobiety rzadko posiadają wymagane wykształcenie kierunkowe lub doświadczenie na tego typu stanowiskach. W obszarach administracyjnym i produkcyjnym przeważają natomiast kobiety. Spółka docenia zarówno doświadczenie uzyskane przez kandydatów posiadających wieloletni staż pracy, jak i zapał i wiedzę teoretyczną młodych ludzi. Dlatego wiek i płeć osób zatrudnianych nie są kryteriami brany pod uwagę.
3. Dołoży wszelkich starań, by w przypadku nie stosowania przez Spółkę Sonel S.A. danej zasady w sposób trwały lub jej incydentalnego naruszenia, niezwłocznie powiadomić o tym fakcie w trybie przewidzianym § 29 ust. 3 Regulaminu Giełdy.

Informacja o powołaniu Komitetów w ramach Rady Nadzorczej, tj. Komitetu Strategii, Nominacji i Ładu Korporacyjnego oraz Komitetu Audytu i Ryzyk.

Zarząd Sonel S.A. informuje, iż na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 13 maja 2014 r. na mocy Uchwały nr 2/RN/13.05.2014 Rady Nadzorczej Sonel S.A. w sprawie utworzenia Komitetów w ramach Rady Nadzorczej powołano:

Komitet Strategii, Nominacji i Ładu Korporacyjnego, w którego skład wchodzi dwóch członków, w tym przewodniczący, Komitet Audytu i Ryzyk składający się z trzech członków, w tym przewodniczącego.

Na mocy Uchwały nr 4/RN/27.07.2017 Rady Nadzorczej Sonel S.A. w skład Komitetu Audytu i Ryzyk wchodzi:

Jan Siniarski - Przewodniczący

Stanisław Zajac - Członek

Maciej Posadzy - Członek

12-07-2018 podjęto uchwałę nr 5/RN/12.07.2018, podtrzymującą ten skład osobowy.

Na mocy Uchwały nr 6/RN/27.07.2017 Rady Nadzorczej Sonel S.A. w skład Komitetu Strategii, Nominacji i Ładu Korporacyjnego wchodzi:

Mirosław Nowakowski - Przewodniczący

Andrzej Diakun – Członek

Informacja o przyjęciu i zatwierdzeniu Regulaminu Komitetów w ramach Rady Nadzorczej, tj. Regulaminu Komitetu Strategii, Nominacji i Ładu Korporacyjnego oraz Regulaminu Komitetu Audytu i Ryzyk.

12-07-2018 podjęto uchwałę nr 6/RN/12.07.2018, podtrzymującą ten skład osobowy.

Regulaminy komitetów:

Komitet Audytu działa w oparciu o regulamin. Obowiązujący obecnie został przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej SONEL S.A. nr 2/RN/26.10.2017.

Komitet Strategii, Nominacji i Ładu Korporacyjnego działa w oparciu o regulamin. Obowiązujący obecnie został przyjęty Uchwałą Rady Nadzorczej SONEL S.A. nr 7/RN/17.11.2016.

Opis głównych cech stosowanych w przedsiębiorstwie emitenta systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w odniesieniu do procesu sporządzania sprawozdań finansowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

W Spółce podejmowane są wszechstronne działania zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa i maksymalnie dokładnego oszacowania danych finansowych. W głównej mierze działania związane z wiarygodnością danych finansowych realizowane są przez następujące działania:

- Czynności inwentaryzacyjne. Wyrażają się głównie w szczegółowej analizie wszystkich możliwych składników prezentowanych w sprawozdaniach. Składniki majątku nietrwałego podlegają liczeniu i weryfikacji stanów faktycznych z zapisami. Należności podlegają uzgodnieniu metodą weryfikacji sald. Podobnie zobowiązania. Pozostałe stany kont rachunkowych oraz kont wyrażających dodatnie stany pozostałych aktywów i pasywów podlegają weryfikacji innymi dostępnymi metodami polegającymi głównie na uzgodnieniu stanu księgowego z dokumentami lub ze stanem faktycznym.
- Analiza należności pod kątem możliwości otrzymania zapłaty. W Spółce na bieżąco prowadzona jest działalność monitorująca oraz windykacyjna. Na należności przeterminowane powyżej 180 dni tworzony jest odpis aktualizujący ich wartość w taki sposób, żeby saldo należności wykazywało tylko stany, co do których nie ma niepewności niewykonania.
- System obiegu dokumentów. W ramach obiegu dokumentów wszystkie dokumenty potwierdzające wydatkowanie kosztów podlegają ocenie przez osoby zamawiające pod kątem zgodności pozycji z dokumentów z faktycznymi dostawami i warunkami, jakie podano przy zamawianiu. Dokumenty podlegają kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej oraz są opisywane w ciężar zleceń produkcyjnych lub wydziałowych. Akcept na dokumencie dokonywany jest przez właściwego kierownika oraz dyrektora administracyjnego i finansowego lub przez Zarząd Spółki.
- Weryfikacja sprawozdawczości przez biegłych. Sprawozdawczość finansowa roczna i półroczna podlega badaniu przez biegłych rewidentów, którym okazywane są wszystkie dokumenty związane z prowadzeniem firmy.
- Czynny udział Zarządu i Rady Nadzorczej w procesie sporządzania i analizie danych finansowych. Wyraża się on w analizie i weryfikacji niektórych pozycji sprawozdawczości firmy. Zarząd Spółki w porozumieniu z Radą Nadzorczą ma obowiązek

omawiać z biegłymi szczególnie zasady wycen niektórych pozycji bilansowych i analizuje poprawność niektórych pozycji ujawnianych w sprawozdawczości.

Wskazanie akcjonariuszy posiadających bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji wraz ze wskazaniem liczby posiadanych przez te podmioty akcji, ich procentowego udziału w kapitale zakładowym, liczby głosów z nich wynikających i ich procentowego udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Na dzień przekazania raportu struktura akcjonariatu przedstawia się następująco:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji
Wieczorkowski Krzysztof	3 150 734	22,5%	22,5%	315 073,40
Folta Krzysztof	2 950 000	21,1%	21,1%	295 000,00
OFE Aviva BZ WBK*	1 399 601	10,0%	10,0%	139 960,10
Nowakowski Mirosław	1 153 000	8,2%	8,2%	115 300,00
Walulik Jan	968 001	6,9%	6,9%	96 800,10
Sołkiewicz Tadeusz	996 400	7,1%	7,1%	99 640,00
Pozostali	3 382 264	24,2%	24,2%	338 226,40
Razem	14 000 000	100,0%	100,0%	1 400 000,00

* na podstawie danych z KDPW

W dniu 15-02-2018 roku Pan Jan Walulik, wiceprezes zarządu Sonel S.A., dokonał przekazania, w formie darowizny, 82 783 sztuk akcji, o wartości nominalnej 0,10 złotego każda. Przed dokonaniem tej darowizny Pan Jan Walulik posiadał 1 016 783 sztuk akcji i udział w kapitale wynoszący 7,2 %.

W dniu 11-07-2018 roku Pan Jan Walulik, wiceprezes zarządu Sonel S.A., dokonał zakupu 34 001 sztuk akcji Sonel SA w cenie 6,40 za sztukę. Łączna wartość transakcji wyniosła 217 606,40 złotych.

W dniu 10-12-2018 roku Pan Krzysztof Wieczorkowski, prezes zarządu Sonel S.A., dokonał zakupu:

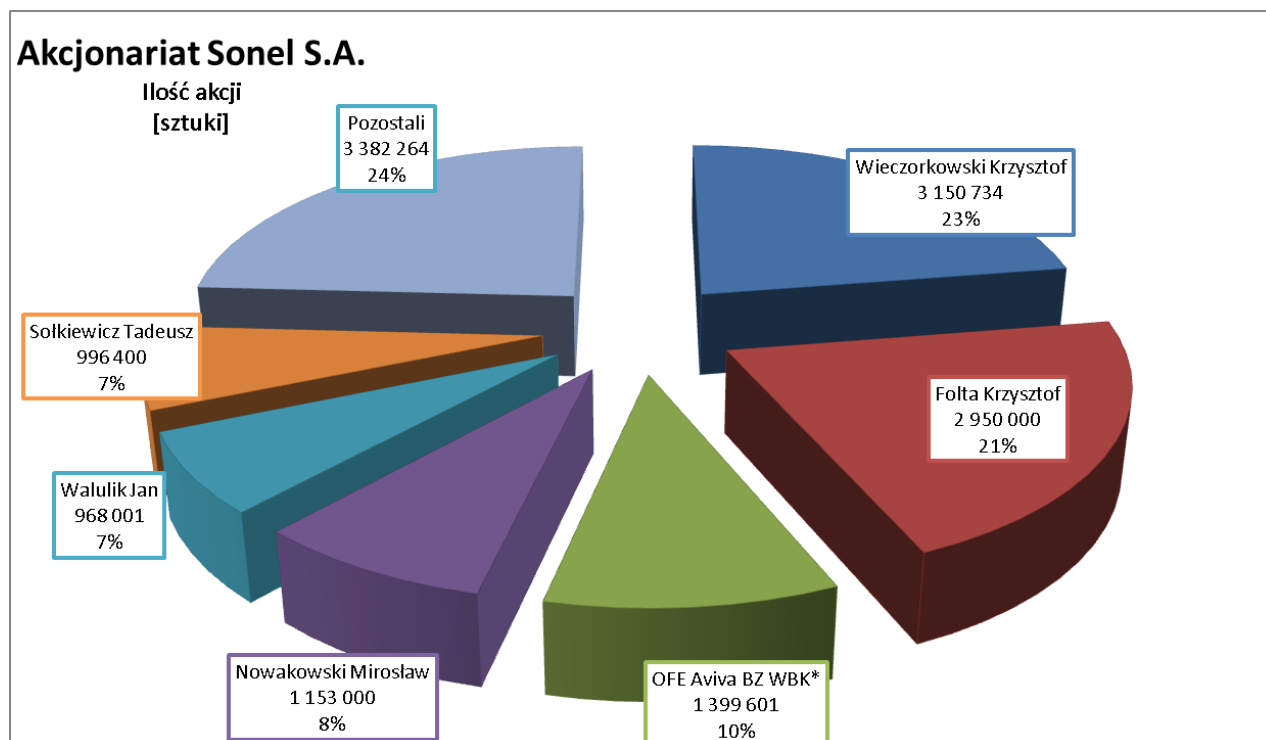
20 sztuk akcji Sonel SA w cenie 6,36 złotych za sztukę,

3 370 sztuk akcji Sonel SA w cenie 6,38 złotych za sztukę,

16 600 sztuk akcji Sonel SA w cenie 6,40 złotych za sztukę,

10 sztuk akcji Sonel SA w cenie 6,40 złotych za sztukę,

Łączna wartość transakcji wyniosła 127 931,80 złotych. Pan Krzysztof Wieczorkowski nabył łącznie 20 000 sztuk akcji.

Nie występują szczególne formy papierów wartościowych, dających specjalne uprawnienia kontrolne w stosunku do Spółki.

Nie występują szczególne ograniczenia wykonywania prawa głosu.

Wskazanie wszelkich ograniczeń dotyczących przenoszenia prawa własności papierów wartościowych emitenta.

Ograniczenia w dysponowaniu i wykonywaniu praw z akcji nie występują.

Opis zasad dotyczących powoływania i odwoływania osób zarządzających oraz ich uprawnień, w szczególności prawo do podjęcia decyzji o emisji lub wykupie akcji

Zarząd Spółki powoływany jest, zgodnie z § 15 Statutu Sonel S.A., przez Radę Nadzorczą Spółki. Zarząd składa się z co najmniej jednego, a najwyżej pięciu członków, wybieranych na wspólną kadencję przez Radę Nadzorczą. Kadencja Zarządu trwa nie dłużej niż 5 lat.

Mandat członka Zarządu wygasa:

· najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu,

· wskutek śmierci,

· wskutek odwołania,

· wskutek złożonej rezygnacji.

Rada Nadzorcza albo Walne Zgromadzenie może zawiesić lub odwołać członka Zarządu przed upływem kadencji. Odwołanie członka Zarządu nie pozbawia go roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka Zarządu. Członek Zarządu może złożyć rezygnację z pełnionej funkcji Prezesowi Zarządu Spółki w formie pisemnej. Prezes Zarządu rezygnację przekazuje bezzwłocznie Przewodniczącemu Rady Nadzorczej. Przewodniczący Rady Nadzorczej bezzwłocznie zwołuje posiedzenie Rady Nadzorczej, która przyjmuje rezygnację.

W razie rezygnacji wszystkich członków Zarządu lub Prezesa Zarządu, Prezes Zarządu przekazuje pisemną rezygnację Przewodniczącemu Rady Nadzorczej. Przewodniczący Rady Nadzorczej bezzwłocznie zwołuje posiedzenie Rady Nadzorczej, która przyjmuje rezygnację i powołuje nowy Zarząd lub nowego Prezesa.

Opis zasad zmiany statutu lub umowy spółki emitenta

1. Zmiana statutu Spółki, zgodnie z jego § 27 ust. 8, wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia i jego zasadnicze uprawnienia oraz opis praw akcjonariuszy i sposobu ich wykonywania, w szczególności zasady wynikające z regulaminu Walnego Zgromadzenia, jeżeli taki regulamin został uchwalony, o ile informacje w tym zakresie nie wynikają wprost z przepisów prawa.

Sposób działania Walnego Zgromadzenia reguluje § 27 Statutu Spółki, Regulamin Walnego Zgromadzenia oraz przepisy Kodeksu Spółek Handlowych i inne przepisy prawne. Walne Zgromadzenia są zwyczajne lub nadzwyczajne. Zwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd, tak by odbyło się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego Spółki. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd, jeżeli uzna to za wskazane, a także na wniosek Rady Nadzorczej lub na żądanie akcjonariuszy przedstawiających przynajmniej jedną dwudziestą część kapitału zakładowego. Akcjonariusz (akcjonariusze) reprezentujący jedną dwudziestą część kapitału zakładowego, mogą domagać się umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia. Akcjonariusze reprezentujący co najmniej połowę kapitału zakładowego lub co najmniej połowę ogółu głosów w Spółce mogą zwołać Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie.

Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki lub w innym miejscu wyznaczonym przez Zarząd na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

W Walnym Zgromadzeniu mogą uczestniczyć akcjonariusze osobiście lub przez pełnomocników. Uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględnie większością głosów, chyba że statut lub Kodeks Spółek Handlowych ustanawiają surowsze warunki ich powzięcia. Zgodnie z § 27 statutu Uchwały Walnego Zgromadzenia wymagają sprawy wymienione w Kodeksie Spółek Handlowych, a w szczególności:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki,
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego Spółki za ubiegły rok obrotowy,
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania z działalności grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy,
- 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy,
- 5) Powzięcie uchwały o podziale zysku lub o pokryciu straty,
- 6) Udzielenie Członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków,
- 7) Zmiana przedmiotu działalności Spółki,
- 8) Zmiana statutu Spółki,
- 9) Podwyższenie lub obniżenie kapitału zakładowego,
- 10) Postanowienia dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki albo sprawowaniu nadzoru lub Zarządu,
- 11) Zbycie lub wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego,
- 12) Emisja obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i emisja warrantów subskrypcyjnych,
- 13) Nabycie akcji własnych przez pracowników lub osoby, które były zatrudnione w Spółce lub w spółce z nią powiązanej przez okres, co najmniej trzech lat,
- 14) Rozwiązanie i likwidacja Spółki,
- 15) Połączenie z inną Spółką,
- 16) Wybór Przewodniczącego, a następnie Członków Rady Nadzorczej oraz ustalenie ich wynagrodzeń,
- 17) Odwołanie przed upływem kadencji Członków Rady Nadzorczej,
- 18) Rozpatrywanie i rozstrzyganie spraw wnoszonych przez Radę Nadzorczą,
- 19) Wybór i odwoływanie likwidatorów oraz ustalenie ich wynagrodzenia,
- 20) Ustalenie dnia dywidendy oraz terminu wypłaty dywidendy,
- 21) Uchwalanie Regulaminu Walnego Zgromadzenia.

Skład osobowy i zmiany, które w nim zaszły w ciągu ostatniego roku obrotowego, oraz opis działania organów zarządzających, nadzorujących lub administrujących Emitenta oraz ich komitetów.

W 2018 roku skład Zarządu Spółki przedstawiał się następująco:

- Krzysztof Wieczorkowski - Prezes Zarządu
- Jan Walulik - Wiceprezes Zarządu
- Wojciech Kwiatkowski - Członek Zarządu

W firmie jest ustanowiony prokurent w osobie Jolanty Drozdowskiej.

Od dnia 04-01-2019 prokurentem jest także Pani Anna Pilska

Rada Nadzorcza w 2018 roku składała się z następujących osób:

- Andrzej Diakun - Przewodniczący Rady Nadzorczej,

Dane dla Sonel S.A.

Asortyment	2017		2018		2018/2017
	Wartość	struktura wartościowa	Wartość	struktura wartościowa	
	[tys. złotych]	[%]	[tys. złotych]	[%]	Zmiana
Mierniki	43 430,5	50,9%	49 876,5	56,8%	114,8%
Akcesoria	5 757,4	6,7%	6 856,0	7,8%	119,1%
Usługi	32 641,0	38,2%	26 910,7	30,7%	82,4%
Pozostałe	3 565,5	4,2%	4 141,1	4,7%	116,1%
RAZEM	85 394,4	100,0%	87 784,4	100,0%	102,8%

Asortyment	2017		2018		2018/2017
	Wartość	struktura wartościowa	Wartość	struktura wartościowa	
	[sztuki]	[%]	[sztuki]	[%]	Zmiana
Mierniki	32 249	8,5%	29 129,0	9,0%	90,3%
Akcesoria	28 894	7,7%	35 210,0	10,9%	121,9%
Usługi	302 238	80,0%	241 470,0	74,8%	79,9%
Pozostałe	14 228	3,8%	16 949,0	5,3%	119,1%
RAZEM	377 609,0	100,0%	322 758,0	100,0%	85,5%

Dane dla całej GK Sonel

Asortyment	2017		2018		2017 / 2016
	wartość	struktura wartościowa	Wartość	struktura wartościowa	
	[tys. złotych]	[%]	[tys. złotych]	[%]	Zmiana
Mierniki	43 168,6	49,5%	53 351,8	58,2%	123,6%
Akcesoria	5 915,1	6,8%	7 167,0	7,8%	121,2%
Usługi	32 636,6	37,4%	26 910,7	29,4%	82,5%
Pozostałe	5 492,2	6,3%	4 241,1	4,6%	77,2%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%	105,1%

Asortyment	2017		2018		2018/2017
	Ilość	struktura ilościowa	Ilość	struktura ilościowa	
	[sztuki]	[%]	[sztuki]	[%]	Zmiana
Mierniki	75 373	17,6%	29 429,0	9,1%	39,0%
Akcesoria	34 652	8,1%	36 410,0	11,2%	105,1%
Usługi	302 238	70,7%	241 470,0	74,5%	79,9%
Pozostałe	15 485	3,6%	17 019,0	5,2%	109,9%
RAZEM	427 748,0	100,0%	324 328,0	100,0%	75,8%

Struktura udziału sprzedaży podmiotów, po wyłączeniu transakcji wewnątrzgrupowych, w sprzedaży całej grupy:

Grupa Sonel	sprzedaż w 2017 roku	Udział w sprzedaży grupy	sprzedaż w 2018 roku	Udział w sprzedaży grupy
	[w tys. złotych]	[w procentach]	[w tys. złotych]	[w procentach]
Sonel SA	83 919,1	96,2%	85 465,7	93,2%
Foxytech	147,0	0,2%	299,3	0,3%
Sonel Indie	1 566,3	1,8%	2 391,0	2,6%
Sonel T&M	1 580,1	1,8%	3 514,7	3,8%
RAZEM	87 212,5	100,0%	91 670,7	100,0%

2. Informacje o zawartych umowach znaczących dla działalności Emitenta, w tym znanych Emitentowi umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami (wspólnikami), umowach ubezpieczenia, współpracy lub kooperacji.

Emitent nie posiada informacji o umowach zawartych pomiędzy akcjonariuszami.

SONEL S.A. prowadzi działania zmierzające do transferu skutków zidentyfikowanych ryzyk poprzez ubezpieczenie najbardziej wrażliwych obszarów. Ubezpieczeniami objęte są między innymi: mienie od wszelkich ryzyk, utrata zysku z tytułu zdarzeń losowych, sprzęt elektroniczny, utrata zysku z tytułu awarii maszyn i urządzeń, ładunek w transporcie. Spółka posiada również ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej członków organów zarządczych oraz ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności. Istotną umową ubezpieczeniową jest umowa zawarta z KUKI, zabezpieczająca należności z tytułu kontraktów eksportowych.

Istotnymi dla firmy umowami zawartymi w 2018 roku są także 4 umowy dotacyjne o łącznej wartości dofinansowania wynoszącej ponad 12 703 633,63 zł. Środki te będą wykorzystane w latach następnych.

Po wejściu w dniu 3 lipca 2016 r. obowiązku stosowania zapisów Rozporządzenia MAR, Spółka nie jest już zobowiązana do informowania o zawieraniu umów znaczących, o ile umowy nie mają wpływu na zmianę postrzegania spółki przez inwestorów i rynek.

VIII. INFORMACJE O POWIĄZANIACH ORGANIZACYJNYCH LUB KAPITAŁOWYCH EMITENTA Z INNYMI PODMIOTAMI.

W ramach Grupy Kapitałowej Sonel istnieje powiązanie organizacyjne i kapitałowe pomiędzy Sonel S.A. i Sonel Instruments India Private Limited, Foxytech Spółka z o.o. oraz Sonel Test and Measurement Inc.

Sonel S.A. posiada 90 % udziałów w podmiocie Sonel Instruments India Private Ltd z siedzibą w Indiach.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Foxytech Spółka z o.o. z siedzibą w Świdnicy.

Sonel S.A. posiada 100 % udziałów w podmiocie Sonel Test and Measurement Inc., z siedzibą w Stanach Zjednoczonych.

IX. INFORMACJE O ISTOTNYCH TRANSAKcjACH ZAWARTYCH PRZEZ EMITENTA LUB JEDNOSTKĘ OD NIEGO ZALEŻNĄ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI NA INNYCH WARUNKACH, NIŻ RYNKOWE, WRAZ Z ICH KWOTAMI ORAZ INFORMACJAMI OKREŚLAJĄCYMI CHARAKTER TYCH TRANSAKcji — OBOWIĄZEK UZNAJE SIĘ ZA SPEŁNIONY POPRZEZ WSKAZANIE MIEJSCA ZAMIESZCZENIA INFORMACJI W SPRAWOZDANIU FINANSOWYM

Emitent nie zawierał transakcji z podmiotami powiązаныmi innych, niż typowe i rutynowe.

Szczegółowe informacje o przedmiocie i wartości transakcji z podmiotami powiązаныmi zawiera pkt 34. Transakcje z podmiotami powiązаныmi, skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel S.A.

X. INFORMACJE O ZACIĄGNIĘTYCH I WYPOWIEDZIANYCH W DANYM ROKU OBROTOWYM UMOWACH DOTYCZĄCYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK, Z PODANIEM CO NAJMNIEJ ICH KWOTY, RODZAJU I WYSOKOŚCI STOPY PROCENTOWEJ WALUTY I TERMINU WYMAGALNOŚCI

W III kwartale 2018 roku Emitent podpisał 2 umowy kredytowe.

W dniu 11-07-2018 roku podpisano z ING Bankiem Śląskim, z siedzibą w Katowicach, umowę o kredyt złotowy w rachunku bankowym. Kwota maksymalnego zadłużenia to 2.000.000 złotych. Przeznaczenie kredytu to finansowanie bieżącej działalności. Umowę zawarto na okres od dnia 11-07-2018 roku do dnia 10-07-2021 roku z możliwością przedłużenia. Zabezpieczeniem umowy są: zastaw rejestrowy na zapasach wyrobów gotowych towarów handlowych, weksel in blanco opatrzone deklaracją wekslową oraz cesja praw z polisy ubezpieczeniowej w zakresie ochrony od ryzyk majątku obrotowego.

W dniu 03-07-2018 roku podpisano z mBankiem, z siedzibą w Warszawie, umowę o kredyt w rachunku bankowym. Kwota maksymalnego zadłużenia to 2.000.000 złotych. Przeznaczenie kredytu to finansowanie bieżącej działalności. Umowę zawarto na okres od dnia 04-07-2018 roku do dnia 01-07-2021 roku. Zabezpieczeniem umowy są: Cicha cesja na rzecz Banku wierzytelności należnych dla Sonel S.A, zgodnie z umową cesji, z dnia 03-07-2018 roku oraz weksel in blanco opatrzone deklaracją wekslową.

W dniu 12-08-2016 Foxytech uzyskał wsparcie mBanku, podpisując umowę o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 2 milionów złotych. Umowa jest zabezpieczona w oparciu o weksel własny in blanco awalowany przez Sonel S.A., zaopatrzonej w deklarację wekslową Foxytech Spółka z o.o. z dnia 12-08-2016.

W dniu 11-08-2017 Foxytech Sp. z o.o. ponownie podpisał aneks do w/w umowy o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 1,5 miliona złotych.

Umowa jest przedłużona do dnia 11-02-2018. Aneksem z dnia 07-02-2018 przedłużono okres obowiązywania w/w umowy do dnia 11-05-2018, ograniczając limit zadłużenia do kwoty 1.100.000 złotych do dnia 13-02-2018 roku. Kolejnym aneksem z 10-05-2018 ograniczono limit zadłużenia do kwoty 700 000 w terminie do 11-12-2018 oraz do kwoty 350 000 w terminie do 10-05-2019.

Stan zadłużenia na 31-12-2018 to kwota 45 967,81 zł

W 2019 roku uzyskano limit skarbowy służący możliwości zabezpieczania kursów walutowych. Kwota limitu to 1.100.000 złotych.

Podmiot amerykański oprócz pożyczek od Sonel S.A. wspiera się kredytem w kwocie 150 tysięcy dolarów, udzielonym przez bank amerykański – Bank of the West, poręczonym przez Emitenta.

XI. INFORMACJE O UDZIELONYCH W DANYM ROKU OBROTOWYM POŻYCZKACH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM POŻYCZEK UDZIELONYCH JEDNOSTKOM POWIĄZANYM EMITENTA, Z PODANIEM CO NAJMNIEJ ICH KWOTY, RODZAJU I WYSOKOŚCI STOPY PROCENTOWEJ, WALUTY I TERMINU WYMAGALNOŚCI

Sonel S.A. w 2018 roku udzielał pożyczek podmiotowi zależnemu Sonel T&M Inc. w następujących transzach:

I.p.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	data spłaty	oprocentowanie
1.	2018-01-29	75 000,00	2018-01-29	2019-12-31	5%
2.	2018-03-02	100 000,00	2018-03-02	2019-12-31	5%
3.	2018-03-29	50 000,00	2018-03-29	2019-12-31	5%
4.	2018-04-27	50 000,00	2018-04-27	2019-12-31	5%
5.	2018-05-17	25 000,00	2018-05-17	2019-12-31	5%
6.	2018-05-25	125 000,00	2018-05-25	2019-12-31	5%
7.	2018-06-27	20 000,00	2018-06-27	2019-12-31	5%
8.	2018-07-27	60 000,00	2018-07-27	2019-12-31	5%
9.	2018-10-29	20 000,00	2018-10-29	2019-12-31	5%
10.	2018-11-22	60 000,00	2018-12-22	2019-12-31	5%
11.	2018-12-10	40 000,00	2018-12-10	2019-12-31	5%
12.	2018-12-20	100 000,00	2018-12-20	2019-12-31	5%
	RAZEM	725 000,00			

Po dniu, na który sporządzono sprawozdanie udzielono jeszcze dwóch pożyczek:

lp.	data umowy	kwota w USD	data przelewu	termin spłaty	Oprocentowanie
1.	2019-01-25	30 000,00	2019-01-25	2019-12-31	5%
2.	2019-02-08	70 000,00	2019-02-08	2019-12-31	5%
	RAZEM	100 000,00			

W dniu 19-03-2019 roku Emitent przekazał spółce amerykańskiej kolejne środki – 50 000 dolarów, w celu spłaty bieżących zobowiązań. Sonel S.A. w 2018 roku udzielał pożyczek podmiotowi zależnemu Foxytech spółka z o.o. w następujących transzach:

l.p.	data umowy	kwota w złotych	data przelewu	data spłaty	oprocentowanie
1.	2018-04-24	600 000,00	2018-05-10	2020-04-30	3,28%
2.	2018-09-02	200 000,00	2018-09-03	2018-12-31	3,28%
3.	2018-11-16	500 000,00	2018-11-16	2019-12-31	3,28%

XII. INFORMACJE O UDZIELONYCH I OTRZYMANYM W DANYM ROKU OBROTOWYM PORĘCZENIACH I GWARANCJACH, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM PORĘCZEŃ I GWARANCJI

W dniu 12-08-2016 Foxytech uzyskał wsparcie mBanku, podpisując umowę o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 2 milionów złotych. Umowa jest zabezpieczona w oparciu o weksel własny in blanco awalowany przez Sonel S.A., zaopatrzonej w deklarację wekslową Foxytech Spółka z o.o. z dnia 12-08-2016.

W dniu 11-08-2017 Foxytech Sp. z o.o. ponownie podpisał aneks do w/w umowy o linię wieloproduktową. Podobny zakres produktów został ograniczony do łącznej kwoty 1,5 miliona złotych.

Umowa jest przedłużona do dnia 11-02-2018. Aneksem z dnia 07-02-2018 przedłużono okres obowiązywania w/w umowy do dnia 11-05-2018, ograniczając limit zadłużenia do kwoty 1.100.000 złotych do dnia 13-02-2018 roku. Kolejnym aneksem z 10-05-2018 ograniczono limit zadłużenia do kwoty 700 000 w terminie do 11-12-2018 oraz do kwoty 350 000 w terminie do 10-05-2019.

Stan zadłużenia na 31-12-2018 to kwota 45 967,81 zł

W 2019 roku uzyskano limit skarbowy służący możliwości zabezpieczenia kursów walutowych. Kwota limitu to 1.100.000 złotych.

W 2017 roku Sonel S.A. poręczył kredyt, udzielony podmiotowi zależnemu Sonel T&M Inc., z siedzibą w USA. Poręczeniu podlega kwota 150 tysięcy dolarów na rzecz Bank of the West, za pośrednictwem Banku BGŻ BNP Paribas Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.

XIII. RELACJE INWESTORSKIE

W związku z faktem, że Sonel S.A. jest spółką publiczną, notowaną na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., Zarząd Spółki, poza wykonywaniem obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów prawa, regularnie informował potencjalnych i obecnych Inwestorów oraz środki masowego przekazu o aktualnej sytuacji Spółki. Zadanie to zostało zrealizowane poprzez organizację spotkań z przedstawicielami inwestorów, instytucji finansowych oraz mediów.

W 2018 roku Prezes Zarządu Sonel S.A. odbył kilkanaście spotkań indywidualnych z analitykami finansowymi oraz giełdowymi. Dobra komunikacja z przedstawicielami sektora finansowego jest pozytywnie odbierana przez środowisko giełdowe i pozwala na budowanie dobrych relacji w wyżej wymienionym obszarze.

Należy również nadmienić, iż w 2018 ukazało się kilka tekstów oraz wzmianek prasowych dotyczących Sonel S.A. Ukazywały się one przede wszystkim w takich tytułach prasowych jak: Parkiet, Puls Biznesu, Rzeczpospolita, PAP (prasa ekonomiczna - gospodarcza) oraz Elektrosystemy, Fachowy Elektryk, Rynek Elektryczny (czasopisma branżowe). Działania w zakresie PR i IR prowadzą do umocnienia wizerunku Spółki, jako lidera rynku producentów elektronicznych przyrządów pomiarowych. W związku z tym w 2018 roku ukazała się seria artykułów sponsorowanych oraz reklam wizerunkowych w prasie branżowej (w tym: Elektroinstalator, Fachowy Elektryk, Rynek Elektryczny, Elektro Info, itp). Zintensyfikowano także prace dotyczące informowania odbiorców o produktach na portalach społecznościowych.

Zarząd Sonel S.A. prowadzi stałą współpracę z firmą świadczącą usługi public relations oraz investor relations. Współpraca w tym zakresie wspiera działania Sonel S.A. mające na celu wzmacnianie odpowiedniego wizerunku firmy. Przyczyniła się także do znacznej intensyfikacji kontaktów ze środowiskiem inwestorskim oraz medialnym i do budowania odpowiedniej polityki informacyjnej.

Sonel S.A. jest uczestnikiem Programu Wspierania Płynności. Nakłada to na Spółkę obowiązek prowadzenia strony internetowej dotyczącej relacji inwestorskich zgodnie z modelem przekazanym przez GPW. Materiały zamieszczane na tej stronie publikowane są w języku polskim i częściowo w języku angielskim.

Wszystkie te działania pozwalają na budowanie pozytywnego wizerunku Spółki nie tylko w branży elektrotechnicznej, lecz przede wszystkim w środowisku inwestorskim i instytucjach finansowych. Dzięki prowadzonym już od kilku lat działaniom PR i IR Sonel S.A. postrzegany jest jako Spółka przejrzysta i otwarta na otoczenie, a marka Sonel S.A. istnieje w świadomości kluczowych segmentów z otoczenia rynkowego i giełdowego Spółki.

Spółka prowadzi działalność sponsoringową i charytatywną wspierając działania sportowe i kulturalne w regionie dolnośląskim. Działalność ta ukierunkowana jest głównie na wspieranie dzieci i młodzieży. Wspierana jest działalność dziecięcych i młodzieżowych klubów sportowych, olimpiady szkolne, konkursy tematyczne organizowane w szkołach oraz ośrodkach kultury, tj. „Miasto dzieci”. Spółka wspiera także podopiecznych Fundacji „Zdążyć z Pomocą” oraz rodzinne domy dziecka prowadzone przez Fundację Ziemi Świdnickiej SKSK. Spółka sponsoruje również ważne wydarzenia w życiu miasta, w tym festiwale filmowe „Okieł Młodych” i międzynarodowy festiwal filmowy „Spektrum”.

XIV. OPIS WYKORZYSTANIA PRZEZ EMITENTA WPŁYWÓW Z EMISJI

W 2018 nie dokonywano emisji akcji.

XV. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC POMIĘDZY WYNIKAMI FINANSOWYMI WYKAZANYMI W RAPORCIE ROCZNYM, A WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI PROGNOZAMI WYNIKÓW NA DANY ROK

Zarząd jednostki dominującej nie publikował prognozy na 2018 rok

XVI. OCENA, WRAZ Z JEJ UZASADNIENIEM, DOTYCZĄCA ZARZĄDZANIA ZASOBAMI FINANSOWYMI, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM ZDOLNOŚCI WYWIĄZYWANIA SIĘ Z ZACIĄGNIĘTYCH ZOBOWIĄZAŃ ORAZ OKREŚLENIE EWENTUALNYCH ZAGROŻEŃ I DZIAŁAŃ, JAKIE EMITENT PODJĄŁ LUB ZAMIERZA PODJĄĆ W CELU PRZECIWDZIAŁANIA TYM ZAGROŻENIOM

W 2018 roku większość zobowiązań Grupy Kapitałowej było regulowane bez opóźnień. Jednak występują opóźnienia w relacji Sonel S.A. i podmiotów zależnych z Indii i USA. Podmioty zależne korzystają z siły finansowej Emitenta i są przez niego wspierane za pomocą pożyczek, poręczeń oraz dostaw produktów.

Emitent dobrze ocenia tempo spływu należności. Podobnie oceniana jest moralność płatnicza kontrahentów Foxytech spółka z o.o. Należności w USA są regulowane w sposób zadowalający. Problemy występują w Indiach. Dodatkowo występują poważne problemy w spłatach należności między Emitentem a podmiotem zależnym z Indii. Spółka indyjska jak dotąd nie wypracowuje nadwyżek finansowych i w znaczący sposób wspiera się opóźniając płatności do Sonel S.A.

Obraz Grupy Kapitałowej pokazuje, że grupa od kilku lat utrzymuje nadwyżki finansowe i generalnie nie korzysta ze wsparcia zewnętrznego. Jak wspomniano wielokrotnie w innych częściach tego opracowania, taki obraz wynika z dominującego wpływu pozycji ekonomicznych kształtujących bilans Sonel S.A.. Jest to podmiot stabilny finansowo, który posiada dużą łatwość generowania nadwyżek finansowych. Podmiotom zależnym z trudem przychodzi utrzymanie płynności finansowej, mimo wsparcia Emitenta.

Spółka Sonel w 2018 w zakresie produktów bankowych współpracowała z ING Bankiem Śląskim S.A. o/Wrocław oraz z Oddziałem Korporacyjnym Wrocław mBank S.A. Współpraca z tymi bankami układa się bardzo dobrze. Od 2017 roku rozpoczęto współpracę z Bankiem Bank BGŻ BNP Paribas S.A. Centrum Bankowości Korporacyjnej we Wrocławiu. Współpraca pomimo małego zakresu układa się znakomicie.

Sonel Instruments India Private Limited współpracuje z bankiem ICICI Bank Ltd oraz Bankiem Citibank.

Foxytech Spółka z o.o. współpracuje z mBankiem, oddziałem we Wrocławiu.

Sonel Test and Measurement Inc., współpracuje z Bankiem of the West z siedzibą w USA.

W ocenie Zarządu Sonel S.A., w 2019 roku większość zamierzeń i planowanych nakładów finansowych zostanie zrealizowana we własnym zakresie, korzystając ze zgromadzonych środków i wypracowanych nadwyżek finansowych. Zarząd Spółki liczy się jednak z możliwością wsparcia się kredytem średnioterminowym, w razie istotniejszego niż zaplanowany, poziomu wspierania jednostek zależnych lub w razie chwilowego załamania się wysokiej płynności finansowej np. związanego z wypłatą dywidendy.

W 2019 roku zostaną podjęte intensywne prace zmierzające do eliminacji ujemnych przepływów na linii Sonel S.A. - Foxytech i Sonel S.A. - Sonel India. Zakłada się zaprzestanie wspierania podmiotu amerykańskiego.

XVII. OCENA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI ZAMIERZEŃ INWESTYCYJNYCH, W TYM INWESTYCJI KAPITAŁOWYCH, W PORÓWNIANIU DO WIELKOŚCI POSIADANYCH ŚRODKÓW, Z UWZGLĘDNIENIEM MOŻLIWYCH ZMIAN W STRUKTURZE FINANSOWANIA TEJ DZIAŁALNOŚCI

Grupa Kapitałowa Sonel na 2019 planuje działania inwestycyjne według poniższego zestawienia:

GRUPA WYDATKÓW	RAZEM	Struktura
0. grunty	0	0,0%
1. budynki i lokale	725	5,1%
4. maszyny urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania, komputery	219	1,5%
5. specjalistyczne maszyny i urządzenia	114	0,8%
6. urządzenia techniczne	55	0,4%
8. narzędzia przyrządy wyposażenie	449	3,2%
Oprogramowanie i inne wartości niematerialne	151	1,1%
R & D Prace badawczo rozwojowe	12 388	87,0%
Wydatki kosztowe wartościowe - remonty i naprawy główne	140	1,0%
9. narzędzia przyrządy wyposażenie	1	0,0%
Suma końcowa	14 242	100,0%

Wydatki wskazane powyżej w całości będą realizowane w jednostce dominującej. Jednostki zależne nie planują szczególnych zakupów. W 2019 roku przeszło 87 % wydatków zostanie poniesiona na kontynuację i realizację nowych prac rozwojowych. Zarząd liczy na wsparcie unijne powyższych nakładów.

W ocenie Zarządu realizacja planu inwestycji nie powinna napotkać problemów. Zarząd jednak zastrzega, że w razie konieczności zahamowania rozwoju lub przyspieszenia prac albo w przypadku konieczności realizacji innych zakupów, nie widzi przeszkód dla zmiany planów inwestycyjnych określonych powyżej.

XVIII. OCENA CZYNNIKÓW I NIETYPOWYCH ZDARZEŃ MAJĄCYCH WPŁYW NA WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI ZA ROK OBROTOWY, Z OKREŚLENIEM STOPNIA WPŁYWU TYCH CZYNNIKÓW LUB NIETYPOWYCH ZDARZEŃ NA OSIĄGNIĘTY WYNIK

Od maja 2008 roku spółka rozpoczęła wykorzystywanie ulgi wynikającej z osiągnięcia przychodów z działalności prowadzonej na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Wykorzystanie ulgi strefowej przedstawia się następująco:

Rok podatkowy	Dochód zwolniony [tysiące złotych]	Ulga [tysiące złotych]
2008	4 780,4	908,3
2009	3 303,2	627,6
2010	3 797,7	721,5
2011	5 392,2	1 024,5
2012	4 797,4	911,5
2013	4 398,6	835,7
2014	5 763,8	1 095,1
2015	9 473,0	1 799,9
2016	6 346,4	1 205,8
2017	4 855,1	922,5
2018	8 520,0	1 618,8
	RAZEM	11 671,3

W dniu 17.11.2014 r. spółka otrzymała Decyzję Nr 331/IW/14 Ministra Gospodarki z dnia 13.11.2014 r. stwierdzającą nieważność zezwolenia Nr 97 z dnia 12 września 2006 r. na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w części dotyczącej terminu obowiązywania zezwolenia. Zezwolenie było pierwotnie udzielone do dnia 29 maja 2017 roku, a w rezultacie wyżej wymienionej decyzji Ministra Gospodarki wygasa z upływem okresu, na jaki została ustanowiona strefa, czyli dopiero w dniu 31 grudnia 2026 r.

W Spółce prowadzony jest ciągle proces związany z opracowywaniem nowych wyrobów. Działania te są kosztowne i pociągają za sobą duże ryzyko wynikające ze zmienności na rynku przyrządów pomiarowych.

Prace prowadzone są w trzech głównych obszarach: konstrukcji elektronicznej, konstrukcji mechanicznej polegającej na projektowaniu obudów oraz w obszarze tworzenia oprogramowania. Działania te generują znaczące pozycje bilansowe. Prace zakończone stanowią majątek trwały przedsiębiorstwa i podlegają amortyzacji wraz z rozpoczęciem produkcji wdrożonych urządzeń. Duży wpływ amortyzacji kosztów R&D na koszt sprzedanych wyrobów jest w pewnej mierze neutralizowany przez rozliczenia otrzymanych dotacji.

Amortyzacja prac rozwojowych w 2018 roku to kwota 3 560 tysięcy złotych, podczas gdy rozliczenie międzyokresowe przychodów przyszłych okresów dotyczące prac rozwojowych to 768 tysięcy złotych.

Spółka w 2018 skutecznie starała się o kolejne wsparcie działalności rozwojowej z programów unijnych.

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym dokonano kilku odpisów aktualizacyjnych, których ujęcie ulega odwróceniu w procesie konsolidacji z uwagi na fakt, że odpisy dotyczą pozycji i zdarzeń zachodzących wewnątrz grupy kapitałowej.

Wobec utrzymywania się dużej kwoty przeterminowań od podmiotu z Indii Spółka dokonała zgodnie z polityką rachunkowości odpisów na należności przeterminowane powyżej 180 dni.

Wobec dużego ryzyka związanego z inwestycją w USA i trudnością w oszacowaniu czy i kiedy podmiot ten osiągnie rentowność, zdecydowano się dokonać aktualizacji wartości pożyczek i kapitału zaangażowanego USA oraz kwot należności podmiotu amerykańskiego wobec emitenta.

Aktualizacja wartości	Stan na	Zmiana	Stan na
	31-12-2017		31-12-2018
	Dane w tysiącach złotych		
Cofnięcie aktualizacji wartości spółki Foxytech	-2 235,20	0,00	-2 235,20
Aktualizacja wartości należności Sonel India	-2 006,50	162,92	-1 843,58
Aktualizacja wartości należności Sonel T&M	-1,38	-1 453,96	-1 455,34
Pożyczki do podmiotu Sonel T&M	-1 324,30	-4 013,85	-5 338,15
Podatek odroczone od aktualizacji należności Sonel T&M	0,26	276,51	276,78
Podatek odroczone od aktualizacji należności Sonel India	356,20	-5,92	350,28
Aktualizacja wartości spółki sonel T&M	-205,80	-205,75	-411,55
RAZEM	-5 416,7	-5 240,04	-10 656,8

Odpisy te są wyłączone w ramach korekt konsolidacyjnych i nie są prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

W efekcie postrzeganie wyników skonsolidowanych, jako bardziej korzystnych jest niesłuszne. Zagrożenia i odpisy występujące w podmiocie dominującym są istotne.

XIX. CHARAKTERYSTYKA ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH CZYNNIKÓW ISTOTNYCH DLA ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTWA EMITENTA ORAZ OPIS PERSPEKTYW ROZWOJU DZIAŁALNOŚCI EMITENTA CO NAJMNIEJ DO KOŃCA ROKU OBROTOWEGO NASTĘPUJĄCEGO PO ROKU OBROTOWYM, ZA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZAMIESZCZONE W RAPORCIE ROCZNYM, Z UWZGLĘDNIENIEM ELEMENTÓW STRATEGII RYNKOWEJ PRZEZ NIEGO WYPRACOWANEJ

W ocenie Zarządu Emitenta za istotne dla rozwoju Grupy Kapitałowej Sonel należy uznać następujące czynniki:

Czynniki wewnętrzne:

- W jednostce dominującej istotne jest utrzymanie i rozwój sprzedaży wyrobów i usług pozwalający na utrzymanie wysokiego stopnia wykorzystania majątku
- Redukcja do minimum kosztów związanych z utrzymaniem spółki amerykańskiej
- Utrzymanie i kontynuacja znaczącego poziomu sprzedaży usług montażu.
- Kontynuacja prac badawczo rozwojowych w jednostce dominującej, realizowana przy wsparciu funduszy unijnych.
- Rozwój potrzeb odbiorców przyrządów służących analizie jakości energii.
- Rozwój świadomości w zakresie potrzeby badań bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych.
- Powodzenie Foxytech Spółka z o.o. w oferowaniu produktów typu Smart Home, w tym detektora AirFox.

- Powodzenie Foxytech Spółka z o.o. w oferowaniu nowego asortymentu pomiarów środowiskowych.
- Sprawne wykonanie przez spółkę Foxytech zobowiązań z tytułu wygranego przetargu na dostawę liczników
- Rozwój procesów marketingowych w całej grupie ze szczególnym uwzględnieniem procesu wyboru projektów do realizacji.
- Możliwość zobligowania konsumentów i przedsiębiorców do badania bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych jako działania prewencyjnego służącego ochronie przed ryzykiem utraty zdrowia lub życia.

Czynniki zewnętrzne:

- Powodzenie w zakresie wejścia na rynki Ameryki Północnej. Rozwój dystrybucji w tym rejonie i osiąganie przychodów pozwalających osiągać marże przynajmniej na pokrycie kosztów nowego podmiotu.
- Utrzymanie i rozwój sprzedaży na rynku rosyjskim.
- Rozwój sprzedaży produktów Emitenta na rynku amerykańskim w oparciu o nowe kanały ofertowania i dystrybucji
- Utrzymanie i rozwój sprzedaży krajowej i zagranicznej, zwłaszcza w obszarze pomiarów bezpieczeństwa elektrycznego, jakości energii oraz termowizji.
- Rozwój gospodarki Indii i aktywność spółki zależnej może spowodować, że ten obszar świata stanie się istotnym segmentem działalności.
- Poprawa postrzegania i świadomości marki Sonel na świecie. Zaistnienie w świadomości sektora elektrycznego, jako jeden ze znaczących producentów mierników może stanowić o znaczącym rozwoju Grupy Kapitałowej.
- Konkurencja. W ostatnim okresie pojawiają się nowi producenci szukający swojej szansy w niszowych sektorach rynku. Ich rozwój może mieć wpływ na skalę sprzedaży wyrobów Sonel S.A. oraz możliwości oferowania na rynkach zagranicznych.
- Ogólna koniunktura gospodarcza. Jej pozytywny trend może umożliwić lokowanie większej ilości wyrobów w kraju i na świecie
- Rozwój sprzedaży do kluczowych państw.

Perspektywy rozwoju:

Spółka Sonel S.A. i grupa kapitałowa Sonel w 2019 roku i w kolejnych latach zamierza nadal dynamicznie inwestować w rozwój, w obszarze nowych konstrukcji. Celem jest uzyskanie wzrostów sprzedaży i całkowite wykorzystanie mocy produkcyjnych Emitenta, co nawet przy malejących marżach powinno przynieść wzrosty wyników. Zarząd Sonel S.A. liczy na efektywne wsparcie tych projektów środkami z Unii Europejskiej. Spółka Sonel S.A. będzie zabiegać o fundusze unijne w obszarach nowych technologii.

Kompletna baza produkcyjna Emitenta w kolejnych latach nie wymaga znaczących inwestycji. Dodatnie przepływy powinny pozwolić na systematyczne wypłacanie dywidendy dla akcjonariuszy. Spółki zależne nie prowadzą działalności wymagających znaczących nakładów inwestycyjnych.

Działania marketingowe będą koncentrować się na budowaniu silnej pozycji marki Sonel na rynkach krajowym i zagranicznych, poprzez aktywne uczestnictwo w wielu imprezach wystawienniczych w kraju i za granicą. Emitent planuje wdrażać działania o większym nacisku na rynkowe aspekty oferty produktowej.

W 2016 roku rozpoczęto realizację szerokiego programu ukierunkowanego na rozwój sprzedaży na rynkach zagranicznych. Ten proces jest wpisany w strategię firmy.

W 2019 roku Sonel S.A. będzie prowadził intensywne działania zmierzające do rozwoju współpracy z podmiotami z Grupy Lincoln. Równolegle prowadzony jest proces ofertowania i próby nawiązania kooperacji z innymi podmiotami zainteresowanymi usługami montażu.

Wraz z rozwojem sprzedaży w Indiach pojawi się znacząca grupa odbiorców i olbrzymi rynek, który wydaje się bardzo perspektywiczny.

Drugi podmiot zależny to Foxytech Spółka z o.o. W 2018 roku dokonano restrukturyzacji kosztów w sposób zapewniający możliwość prowadzenia rentownej działalności w zakresie sprzedaży detalicznej i hurtowej nowej linii towarów związanych z takimi obszarami jak: Smart Home, jakość powietrza i komfort powietrza. W 2019 roku ten proces będzie kontynuowany. Równolegle Foxytech będzie realizował dostawy wynikające z przetargu w zakresie dostarczania liczników energii.

Przyszłość podmiotu Sonel Test and Measurement Inc., nie jest precyzyjnie określona. Działalność pochłaniająca znaczące poziomy kosztów będzie wygaszana. Emitent doloży starań zmierzających do utrzymywania się oferty Sonel S.A. na rynkach amerykańskich.

XX. ZMIANY W PODSTAWOWYCH ZASADACH ZARZĄDZANIA PRZEDSIĘBIORSTWEM EMITENTA I JEGO GRUPĄ KAPITAŁOWĄ

W 2018 roku nie nastąpiły znaczące zmiany w zasadach zarządzania przedsiębiorstwem Emitenta i jego Grupą Kapitałową.

XXI. UMOWY ZAWARTE MIĘDZY EMITENTEM, A OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI, PRZEWIDUJĄCE REKOMPENSATĘ W PRZYPADKU ICH REZYGNACJI LUB ZWOLNIENIA Z ZAJMOWANEGO STANOWISKA BEZ WAŻNEJ PRZYCZYNY LUB GDY ICH ODWOŁANIE LUB ZWOLNIENIE NASTĘPUJE Z POWODU POŁĄCZENIA EMITENTA PRZEZ PRZEJĘCIE

W 2018 roku nie dokonano żadnych zmian w zakresie umów pomiędzy osobami zarządzającymi, w zakresie rekompensat związanych z utratami stanowisk. Istniejące zapisy w tym zakresie wynikają z podpisanych umów o pracę. Od dnia 1 czerwca 2013 roku zapisy umów zawierają ustawowe okresy wypowiedzenia i nie przewidują rekompensat.

XXII. WARTOŚĆ WYNAGRODZEŃ, NAGRÓD LUB KORZYŚCI, W TYM WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMÓW MOTYWACYJNYCH LUB PREMIOWYCH OPARTYCH NA KAPITALE EMITENTA

1. Płace Organów Nadzoru w Grupie Kapitałowej Sonel przedstawiały się następująco:

Zarząd Sonel Spółka Akcyjna:

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Wieczorkowski Krzysztof	634	487
płaca zasadnicza	154	162
premia zarządu	235	77
premia inna		3
wynagrodzenie chorobowe		1
pakiet motywacyjny	6	2
Świadczenia rzeczowe	9	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	230	237
Walulik Jan	574	446
płaca zasadnicza	130	139
premia zarządu	229	71
premia inna	11	19
pakiet motywacyjny	6	3
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	194	209
Kwiatkowski Wojciech	417	334
płaca zasadnicza	110	117
premia zarządu	190	55
pakiet motywacyjny	6	2
Świadczenia rzeczowe	5	5
wynagrodzenie z tytułu powołania	106	155
RAZEM	1 625	1 267

Rada Nadzorcza Sonel Spółka Akcyjna

Rada Nadzorcza (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Diakun Andrzej	25	30
Nowakowski Mirosław	15	18
Posadzy Maciej	15	18
Zajęc Stanisław	15	18
Siniarski Jan	15	18
RAZEM	85	102

Rada Dyrektorów Sonel Instruments India Private Limited.

Rada Dyrektorów (dane w tysiącach euro)	2017 rok	2017 rok
Shyam Ravindran	24	28
Wieczorkowski Krzysztof	-	-
Walulik Jan	-	-

Zarząd Foxytech Spółka z o.o.

Zarząd (dane w tysiącach złotych)	2017 rok	2018 rok
Andrzej Piesiak	48	0
Andrzej Grymek	78	0

2. Informacje na temat warunków i wysokości wynagrodzenia każdego z członków zarządu, w podziale na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia, ze wskazaniem kluczowych parametrów ustalania zmiennych składników wynagrodzenia i zasad wypłaty odpraw oraz innych płatności z tytułu rozwiązania stosunku pracy, zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze – oddzielnie dla spółki i każdej jednostki wchodzącej w skład grupy kapitałowej.

Podstawą wypłaty premii jest umowa o pracę oraz regulamin wynagradzania członków zarządu. Zasady i poziom wynagrodzeń ustalany jest przez Radę Nadzorczą. Wynagrodzenie zarządu składa się z płacy podstawowej, dodatków wynikających z ogólnej polityki firmy oraz premii przyznawanych na podstawie regulaminu uchwalonego przez Radę Nadzorczą. System premiowy zbudowany jest z trzech składników: premii za realizację celów strategicznych, premii kadencyjnej oraz premii za wyniki uzyskane w danym roku rozliczeniowym. Wszystkie trzy składniki premiowania oparte są o wskaźnik zwrotu z kapitału własnego i zysk brutto, wskaźnik EBITDA oraz dynamikę zmian tych kategorii. Poziom wartości puli premiowej oraz jej podział między członków zarządu dokonywany jest na podstawie uchwał Rady Nadzorczej.

Kolejnym składnikiem płacowym członków zarządu jest wynagrodzenie wynikające z tytułu powołania na członka zarządu. Wartość tego składnika określana jest w uchwałach Rady Nadzorczej Spółki.

3. Informacje na temat przysługujących poszczególnym członkom zarządu i kluczowym menedżerom pozafinansowych składników wynagrodzenia.

W skład pozafinansowych składników wchodzi takie elementy jak samochód służbowy z możliwością użytkowania do celów prywatnych, pakiet motywacyjny czyli ubezpieczenie zdrowotne i prawo do innych drobnych dodatków jak np. dofinansowanie zajęć sportowych.

4. Wskazanie istotnych zmian, które w ciągu ostatniego roku obrotowego nastąpiły w polityce wynagrodzeń, lub informację o ich braku.

W ostatnim roku nie nastąpiły znaczące zmiany w polityce wynagrodzeń.

5. Ocena funkcjonowania polityki wynagrodzeń z punktu widzenia realizacji jej celów, w szczególności długoterminowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy i stabilności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Polityka wynagrodzeń w dużej mierze powiązana jest z celami strategicznymi Spółki. W konsekwencji wraz ze wzrostem płynności oraz wyników Sonel S.A. rośnie poziom premiowania lub jest on ograniczany. Poziom i dynamika takich kategorii jak EBITDA, ROE, i zysk brutto, kształtują siłę finansową i stabilność podmiotu dominującego, co w konsekwencji prowadzi do długookresowego wzrostu wartości dla akcjonariuszy.

6. Informacje o wszelkich zobowiązaniach wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze dla byłych osób zarządzających, nadzorujących albo byłych członków organów administrujących oraz o zobowiązaniach zaciągniętych w związku z tymi emeryturami, ze wskazaniem kwoty ogółem dla każdej kategorii organu; jeżeli odpowiednie informacje zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym – obowiązek uznaje się za spełniony poprzez wskazanie miejsca ich zamieszczenia w sprawozdaniu finansowym.

7. Nie występują szczególne prawa do świadczeń wynikających z emerytur i świadczeń o podobnym charakterze
8. W 2018 roku nie wystąpiły świadczenia wypłacane w oparciu o kapitały Emitenta.

XXIII. OKREŚLENIE ŁĄCZNEJ LICZBY I WARTOŚCI NOMINALNEJ WSZYSTKICH AKCJI (UDZIAŁÓW) EMITENTA ORAZ AKCJI I UDZIAŁÓW W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH EMITENTA, BĘDĄCYCH W POSIADANIU OSÓB ZARZĄDZAJĄCYCH I NADZORUJĄCYCH (DLA KAŻDEJ OSOBY ODDZIELNIE)

Osoby nadzorujące wg stanu na dzień sporządzenia raportu posiadają następujące ilości akcji i mają następujący udział w kapitale zakładowym Sonel S.A.:

Osoby nadzorujące		Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA
Diakun	Andrzej	125 955	0,90%	0,90%
Nowakowski	Mirosław	1 153 000	8,24%	8,24%
Posadzy	Maciej	4 520	0,03%	0,03%
Zając	Stanisław	248	0,00%	0,00%

Osoby zarządzające posiadają następujące ilości akcji i odpowiednio mają na dzień sporządzenia niniejszego raportu następujący udział w kapitale zakładowym Spółki:

Osoby zarządzające		Ilość akcji	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna posiadanych akcji
Wieczorkowski	Krzysztof	3 150 734	22,5%	22,5%	315 073,40
Walulik	Jan	968 001	6,9%	6,9%	96 800,10

Osoby nadzorujące wg stanu na dzień sporządzenia raportu posiadają następujące ilości akcji i mają następujący udział w kapitale zakładowym Sonel Instruments India Private Limited:

Osoby z udziałem przekraczającym 5 %	Ilość udziałów	Udział w kapitale	% głosów WZA	Wartość nominalna w rupiach indyjskich
Sonel S.A.	9 000,00	90,00%	90,00%	6 300 000,00
Shyam Ravindran	1 000,00	10,00%	10,00%	700 000,00
RAZEM	10 000,00	100,00%	100,00%	7 000 000,00

XXIV. INFORMACJE O ZNANYCH EMITENTOWI UMOWACH (W TYM RÓWNIEŻ ZAWARTYCH PO DNIU BILANSOWYM), W WYNIKU KTÓRYCH MOGĄ W PRZYSZŁOŚCI NASTĄPIĆ ZMIANY W PROPORCJACH POSIADANYCH AKCJI PRZEZ DOTYCHCZASOWYCH AKCJONARIUSZY I OBLIGATARIUSZY

Zarząd Sonel S.A. nie posiada żadnych informacji o szczególnych umowach, które mogą wpłynąć na proporcje posiadanych akcji.

XXV. INFORMACJE O SYSTEMIE KONTROLI PROGRAMÓW AKCJI PRACOWNICZYCH

W Grupie Kapitałowej Sonel nie funkcjonuje szczególny system kontroli programów akcji pracowniczych. W 2006 roku przez podmiot dominujący – Sonel S.A., została przeprowadzona emisja 600.000 szt. akcji serii C skierowana do niektórych pracowników Spółki. W 2011 roku dotychczasowe akcje imienne serii C zostały zmienione na akcje zwykłe na okaziciela serii C.

XXVI. INFORMACJE O UMOWACH Z BIEGŁYM REWIDENTEM

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2017 rok zawarto w dniu 10-05-2017 z firmą audytorską Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy – Audyt Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (04-367), ul. Kalańska 8, NIP: 113-23-06-021,

zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000010785, kapitał zakładowy 400.000,00 zł, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów pod nr 2558.

Przedmiotem umowy jest:

1. Badanie jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
2. Przegląd śródroczny jednostkowego sprawozdania finansowego Sonel S.A. sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za okres: od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,
3. Badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, za rok obrotowy obejmujący okres: od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2017 r.,
4. Przegląd śródroczny skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Sonel sporządzonego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości/Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitenta papierów wartościowych, od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca 2017 r.,

Z tytułu wykonania prac objętych umową audytor miał pierwotnie otrzymać łączne następujące wynagrodzenie:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 12.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 9.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 4.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 2.000 złotych. Łącznie 27 000 złotych.

Po zmianie aneksem nr 1 z dnia 12-03-2018:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 14.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 10.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 5.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 3.000 złotych. Łącznie 32 000 złotych.

Po zmianie aneksem nr 2 z dnia 24-04-2018:

Za prace opisane w punkcie 1 kwota wynagrodzenia to: 19.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 2 kwota wynagrodzenia to: 10.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 3 kwota wynagrodzenia to: 5.000 złotych

Za prace opisane w punkcie 4 kwota wynagrodzenia to: 3.000 złotych. Łącznie 37 000 złotych.

Umowę o badanie i ocenę sprawozdania finansowego za 2018 rok zawarto w dniu 03-08-2018 z firmą audytorską „Morison Finansista Audit” Spółka z o.o., 61-005 Poznań, ul. Główna 6, wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000101208, Sąd Rejonowy w Poznaniu, Poznań Nowe Miasto i Wilda VIII Wydział Gospodarczy, posiadająca kapitał zakładowy w wysokości 468 000,00 PLN, NIP 778-01-48-896, REGON 630 540 941, wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów pod nr 255.

Przedmiotem umowy jest:

Przeprowadzenia przeglądu półrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych ZAMAWIAJĄCEGO, sporządzonych odpowiednio na dzień 30 czerwca 2018 r.

Przeprowadzenia badania jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych ZAMAWIAJĄCEGO sporządzonych odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 r.

Z tytułu realizacji usług, o których mowa w § 2, ZAMAWIAJĄCY zobowiązuje się do wypłacenia WYKONAWCY wynagrodzenia w kwocie łącznej netto 38.000,00 zł, powiększonej o należny podatek od towarów i usług wg obowiązującej stawki VAT, i kwoty te wyniosą odpowiednio:

przegląd półrocznego jednostkowego SF 10 000,00 złotych

przegląd skonsolidowanego półrocznego SF 5 000,00 złotych

badanie rocznego jednostkowego SF 16 000,00 złotych

badanie skonsolidowanego SF 7 000,00 złotych

Umowa została zawarta w tym zakresie za kolejne okresy sprawozdawcze obejmujące lata od 2018 do 2022 roku.

SONEL S.A.
PREZES ZARZĄDU
mgr inż. Krzysztof Wieczorkowski

SONEL S.A.
WICEPREZES ZARZĄDU
mgr inż. Jan Walulik

CZŁONEK ZARZĄDU
Dyrektor Handlowy
Wojciech Kwiatkowski

Świdnica, 12-04-2019